

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Хмельницький національний університет
Освітня програма	23480 Право
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Хмельницький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23480
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Глух Марина Василівна, Цувіна Анна Андріївна, Рябовол Лілія Тарасівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.03.2021 р. – 24.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.khnu.km.ua/root/res/700-425-21.pdf>

Програма візиту експертної групи <blob:https://office.naq.gov.ua/d83b54ab-f020-4397-9b46-b566669d66c5>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

У контексті аналізу ОПП та освітньої діяльності на ОПП виявлено значні позитивні напрацювання, спостерігається прогресивний розвиток цієї програми. Керівництво ХНУ значною мірою сприяє у матеріально-технічному забезпеченні ОПП Право, навчальні аудиторії обладнані наочними матеріалами, є зала судових засідань, Юридична клініка, що загалом сприяє не лише у засвоєнні здобувачами теоретичних знань, але й у формуванні у них практичних умінь і навичок, фахових компетентностей майбутніх правників. ЗВО створює умови для професійного розвитку НПП, стимулює і мотивує їх у тому числі матеріально. НПП, які забезпечують ОПП, гарант цієї програми налагодили конструктивну співпрацю з різними категоріями зовнішніх стейкхолдерів – представниками інших ЗВО, роботодавцями, які дійсно відіграють значну роль у покращенні ОПП, їх рекомендації переважно враховуються робочою групою ОПП. Здобувачі вільно комунікують зі своїми викладачами у тому числі надають пропозиції щодо змісту ОПП. В умовах дистанційного формату на ОПП налагоджено ефективне навчання. У ХНУ наразі тестується оперативна й ефективна електронна система для вільного вибору здобувачами дисциплін з широкого переліку. Проводяться опитування здобувачів, результати яких публікуються на сайті у вільному доступі. Кожен здобувач має електронний кабінет в ІС «Модульне середовище». Керівництво ХНУ, НПП, здобувачі, роботодавці виявляють інтерес до цієї ОПП, зацікавлені в її функціонуванні і подальшому розвитку. За кожним з Критерієм виявлені деякі недоліки, проте, суттєво вони не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення ОПП. Загалом відзначаємо відповідність Критеріям.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

У ХНУ впроваджується електронний формат процедури вибору НД через інформаційну систему «Електронний університет», що забезпечує вільний вибір із загального в ХНУ переліку ВД, у тому числі і тих, які пропонуються для інших ОП та рівнів освіти, є зручним та доступним для здобувачів. Запроваджено проект «Діалог з абітурієнтом». У рамках співпраці з роботодавцями на ОПП проводяться заходи з неформальної освіти, здобувачі отримують відповідні сертифікати. Відкрито філії кафедри права при Хмельницькому місцевому центрі надання БВПД, Громадській організації, Адвокатській конторі. Відкрито Криміналістичну лабораторію кафедри права ХНУ на базі Хмельницького НДЕКЦ. У ХНУ функціонує Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти. Запроваджується анкетування різних груп стейкхолдерів, у тому числі здобувачів, яке наразі потребує удосконалення в частині як форми, так і змісту, однак саме по собі є позитивною практикою.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Рекомендуємо: на рівні Візії ЗВО більш повною мірою врахувати значення спеціальності Право, відобразити специфічну роль цієї ОПП в реалізації Місії ХНУ; забезпечити заявлену в ОПП унікальність/особливість на рівні СК та ПРН, а також змісту ОПП; удосконалити структурно-логічну схему ОПП в частині поділу на ОК загальної та професійної підготовки, послідовності вивчення окремих ОК; ширше практикувати зарахування здобувачам результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; використовувати Юридичну клініку ХНУ як базу практики, набути членства в Асоціації Юридичних клінік України та у Лізі студентів Асоціації правників України; науково-педагогічним працівникам активніше публікуватися у наукових фахових виданнях з тематики курсів, які викладають; розглянути можливість, аби ОК професійної підготовки забезпечували НПП, які працюють у ХНУ на постійні основі.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОПП 2017 – «отримання вищої освіти, що дозволить випускникові вирішувати типові та складні непередбачувані завдання і проблеми комплексного характеру». В ОПП 2019 мета приведена у відповідність до абз. 8 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту», опису 6 рівня НРК та Стандарту ВО за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право для бакалаврського рівня ВО в частині «здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач»

і визначена як: «Формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин». Мета визначає характер завдань, що їх зможуть вирішувати випускники – складні спеціалізовані, сферу застосування їх знань та умінь – сфера права, а також загальний зміст, який мають засвоїти здобувачі – природа і зміст основних правових інститутів та межі правового регулювання суспільних відносин. Стратегія розвитку ХНУ на 2016-2020 затверджена до започаткування ОПП Право, в ній не відображено її специфіку. Керівництвом ЗВО на першій зустрічі було зазначено, що, згідно зі Стратегією розвитку ХНУ на 2021-2025 (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/020.pdf>), Місія ЗВО та ОПП Право загалом «відповідають» одне одному. На наш погляд, на рівні Візії ЗВО не достатньо враховано значення спеціальності Право, специфічну роль цієї ОПП в реалізації Місії ХНУ не відображено. У самій ОПП загалом враховано цілі стратегічного розвитку ЗВО. Так, однією з цілей є «Взаємодія з ринком праці і місцевими органами самоврядування», а до особливостей ОПП віднесено вивчення НД щодо «діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування». Разом з тим, до індикаторів досягнення цієї цілі у Стратегії віднесено і укладанням угод про співпрацю з місцевими органами самоврядування, однак, у рамках здійснення освітньої діяльності за ОПП угод саме з цією категорією стейкхолдерів не укладено, незначна їх частина є базами практик для здобувачів цієї ОПП. Унікальність ОПП у СО (с.4) визначена як «підготовка спеціалістів у сфері правового супроводу діяльності бізнес-структур», що було озвучено і на зустрічі з керівництвом. В ОПП 2019 до особливостей віднесено «вивчення декількох НД за напрямками діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, судів, прокуратури, адвокатських служб та нотаріусів Хмельницької області». Заявлена унікальність/особливість не відображена на рівні СК та ПРН, не простежується вона і у змісті через обов'язкову ОК. У СО (с.4): «Акцент робився на викладання правових дисциплін, які формують компетентності у сфері бізнесу (цивільне, цивільне процесуальне, господарське, господарське процесуальне, фінансове, трудове, адміністративне право)». Однак, ці НД є обов'язковими, типовими для будь-якої ОПП Право, оскільки є основою для формування більшості СК, отже, не забезпечують унікальність ОПП, яка акредитується.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЗК, СК і ПРН визначені у Стандарті за спеціальністю 081 Право 1 рівня ВО, вплив стейкхолдерів на їх визначення обмежений. Вони висловлювалися щодо змісту ОПП. У січні 2020 створено «дорадчий орган» кафедри права – Раду роботодавців, затверджено Положення (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Polozhennya_Rada-robotodavtsiv.pdf). Ним передбачено участь роботодавців в «оцінці якості програм підготовки, у розробці змісту, інформаційно-методичного забезпечення вибіркової складової НП», що відображено у Плані роботи цього органу на 2020 (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Plan_Rada-robotodavtsiv_2020.pdf). Роботодавці пропонували: до вибіркового НД увести податкове і страхове право (уведено; <https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&r=52&p=37&f=%Do%91>). У Положенні про РР не передбачено їх участь у формуванні обов'язкової складової НП, однак, згідно з протоколами засідань, розглядалися такі пропозиції: обов'язкове проходження студентами 2 курсу практики в юрвідділах органів держави і місцевого самоврядування (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Protokol_3_2020.docx.pdf), суб'єктів господарювання (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Protokol_4_2020.docx.pdf), практику в цих органах/суб'єктах, виходячи з відеозвітів, здобувачі проходили (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/02/21/praktyka-2021/>); щодо розширення баз практики в правоохоронних органах (враховано, є практика в Хмельницькому міськрайонному суді); введення до переліку обов'язкових ОК «Судові і правоохоронні органи» (реалізовано у проекті ОПП 2021 (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/ПРОЕКТ_-OP_PRAVO_2021.pdf)). На зустрічі роботодавці зазначили, що пропонували безперервну практику на 2, 3 і 4 курсах – враховано у проекті ОПП 2021, передбачено 3 види практик – 2 навчальні (по 3 кредити на 2 і 3 курсах) і виробничу (6 кредитів на 4). Співпраця з академічною спільнотою підтверджена відгуками від ЗВО (ЛьвДУВС, ЛНУ ім. І. Франка) і виступами на відкритій зустрічі (ХмМАУП, Нац Академ Держприкордонслужби). У відгуках немає дати надання і не зрозуміла їх роль в удосконаленні ОПП, так, в одному з відгуків зазначено, що до переваг ОПП слід віднести «доповнення гуманітарного блоку» НД «Нотаріат» і «Адвокатура», однак, в ОПП 2017 їх немає, а в ОПП 2019 є лише «Адвокатура», крім того, ці НД – не гуманітарні, а професійної підготовки. Здобувачі зазначили, що мають змогу висловити свої пропозиції щодо ОПП в усному спілкуванні з гарантом та НПП і шляхом анкетування. На сайті кафедри права є анкета, яка охоплює і питання щодо цілей – Чи розумієте Ви цілі ОПП, чи підтримуєте їх (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Anketa_opytuvannya_studentiv_OP.pdf). Викладено результати опитування, проведеного у жовтні 2020 (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі, компетентності та ПРН в ОПП визначені на основі Стандарту ВО за спеціальністю 081 Право бакалаврського рівня ВО, отже, відповідають тенденціям розвитку спеціальності. Останні також визначаються Концепцією розвитку юридичної освіти (проект), в якій зокрема зазначено, що «Випускники правничих шкіл повинні володіти достатнім обсягом практичних навичок, який дозволить їм ефективно здійснювати професійну діяльність». На ОПП використовуються форми та методи, які сприяють у формуванні практичних навичок студентів. В ОПП 2019 в позиції «Викладання та навчання» вказано і на практичні заняття в групі, заняття з розв'язання проблем,

стажування/ практику. Під час зустрічей НПП та здобувачі підтвердили, що практичні методи (кейс-метод, робота з нормативно-правими актами) використовуються на заняттях. В Концепції також зазначено: «Правничі школи мають сприяти розвитку юридичних клінік у вигляді окремих структурних підрозділів ЗВО та впровадженню в освітній процес навчальних курсів з юридичної клінічної практики». У ХНУ функціонує Юридична клініка. Відповідне Положення затверджено у вересні 2019 (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Положення_юр.клініка.pdf). Навчальний курс з юридичної клінічної практики не впроваджено. Інформацію про тенденції розвитку ринку праці у галузі права гарант і робоча група ОПП отримують завдяки спілкуванню з роботодавцями, які висловлюють пропозиції зокрема щодо підсилення практичного складника у підготовці правників, що враховується у процесі удосконалення ОПП. На відкритій зустрічі стейкхолдери зазначили, що пропонували розробникам ОПП увести у зміст ОПП (хоча б на рівні вибіркового НД) земельне та екологічне право, що сприятиме кращій підготовці здобувачів до роботи в Державній екологічній інспекції, де відчувається брак фахівців (ці НД уведені у перелік ВД). Регіональний контекст відображено в заявленій особливості ОПП – вивчення декількох НД за напрямками діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, судів, прокуратури, адвокатських служб та нотаріусів саме Хмельницької області. А. Герц, яка була виконавицею проекту з прав людини Еразмус впроваджує на ОПП «командну роботу» здобувачів як актуальну у європейських університетах. НПП зазначали, що враховують досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОПП щодо організації навчання (Таблиця 1. Щодо використання досвіду аналогічних ОП. [blob:https://office.naqa.gov.ua/1032829d-325f-486e-84cf-a34e5f853a11](https://office.naqa.gov.ua/1032829d-325f-486e-84cf-a34e5f853a11)).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Мета ОПП 2019 – «Формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів ...». ІК в ОПП 2019 – «Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів та характеризується комплексністю і невизначеністю умов». Мета та ІК відповідають законодавству, а саме: абз. 8 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту», згідно з якою, «Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності»; опису 6 рівня о НРК щодо «...розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання». ОПП 2017 була розроблена з урахуванням проекту Стандарту для цієї спеціальності та рівня ВО. В ОПП 2019 повною мірою врахований Стандарт ВО за спеціальністю 081 «Право» у галузі знань 08 «Право» для першого (бакалаврського) рівня ВО, який затверджений наказом МОН України від 12.12.2018 № 1379, лише дещо змінена послідовність ЗК в ОПП. В ОПП викладені лише ті ЗК, ФК та ПРН, які визначені у Стандарті. В ОПП не закріплено ФК та ПРН, які відображають особливість цієї програми. В ОПП викладено узагальнений перелік та опис ПРН, що відповідає переліку, закріпленому у Стандарті. Відповідно до Стандарту, серед 23 ПРН в ОПП представлено 6 результатів, які забезпечують «Соціально-гуманітарну ерудованість», 3 забезпечують «Дослідницькі навички», 4 – «Комунікацію», 4 – «Професійну самоорганізацію та використання інформаційних технологій», 3 – «Праворозуміння», 3 – «Правозастосування».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета визначає характер завдань, що їх зможуть виконувати випускники – «складні спеціалізовані», сферу застосування їх знань та умінь – «сфера права», а також загальний зміст, який мають засвоїти здобувачі – «природа і зміст основних правових інститутів та межі правового регулювання суспільних відносин». В ОПП та освітній діяльності за цією ОПП загалом враховано цілі стратегічного розвитку ЗВО. У напрямку удосконалення ОПП, зокрема в частині змісту програми, налагоджена конструктивна і достатньо оперативна співпраця з різними групами стейкхолдерів, у тому числі роботодавцями. При кафедрі права ХНУ функціонує дорадчий орган – Рада роботодавців. Ця категорія стейкхолдерів вносить пропозиції щодо обов'язкових ОК та вибіркового НД, що загалом сприяє у підвищенні якості підготовки здобувачів на цій ОПП. Переважно, такі пропозиції враховуються гарантом, що відображено й у проекті ОПП 2021. ІК, ЗК, ФК та ПРН відповідають опису 6 рівня НРК та Стандарту ВО за спеціальністю 081 «Право» у галузі знань 08 «Право» для першого (бакалаврського) рівня ВО, який затверджений наказом МОН України від 12.12.2018 № 1379.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

На рівні Візії ЗВО не достатньо враховано значення спеціальності Право, не відображено специфічну роль цієї ОПП в реалізації Місії ХНУ. Заявлена в ОПП унікальність/особливість не забезпечена на рівні СК та ПРН, а також змісту ОПП передусім обов'язкових ОК. Анкета для здобувачів, викладена на сайті кафедри, містить 36 запитань, є

громіздкою, розпоршує увагу здобувачів під час відповіді, забирає у них багато часу, передбачає відповіді у «паперовому варіанті», що не є «сучасним» з погляду сьогоденного здобувача ВО та може знижувати рівень об'єктивності під час відповіді, оскільки під час здавання анкет можливо ідентифікувати того, хто відповідав. В позиції «Цикл/рівень» в ОПП вказати – «6 рівень НРК». Розглянути можливість конкретизації значення спеціальності Право на рівні Візії та відобразити її специфічну роль в реалізації Місії ХНУ, зокрема в контексті заявленої унікальності ОПП Право. Більш повною мірою увідповіднити ОПП та освітню діяльність за цією ОПП до Стратегії розвитку ХНУ, зокрема, укласти угоди про співпрацю та реалізувати співпрацю з місцевими органами самоврядування, що не лише забезпечить відповідність ОПП до цілей стратегічного розвитку ХНУ, але й підкріплюватиме/ ілюструватиме її особливості. Переглянути ОПП в частині її унікальності/ особливості – розглянути доцільність зміни заявленої унікальності або відобразити її на рівні СК та ПРН, а також змісту ОПП передусім обов'язкових ОК. Проводити анкетування здобувачів та інших стейкхолдерів в електронному форматі, для здобувачів освіти розробити «тематичні» анкети – щодо цілей навчання, їх задоволеності практичною підготовкою, організацією навчання і контролю тощо. Вивчати і впроваджувати позитивний досвід аналогічних зарубіжних ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення ОПП. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право для першого (бакалаврського) рівня. Загалом відповідність Критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОПП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимозі до обсягу ОПП підготовки бакалавра, закріпленої в абз. 1 ч. 4 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» (180-240 кредитів ЄКТС), а також Стандарту ВО за спеціальністю 081 «Право» у галузі знань 08 «Право» для першого (бакалаврського) рівня ВО, де у Розділі III «Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра права» такий обсяг визначено – 240 кредитів ЄКТС. На виконання Стандарту, не менше 150 кредитів ЄКТС спрямовується на забезпечення ЗК та СК за спеціальністю 081 «Право». Фактично всі обов'язкові ОК (180 кредитів ЄКТС) на цій ОПП, власне і гуманітарна складова (ОК 03. Українське державотворення, ОК 04. Громадянське суспільство, ОК 05. Українська мова (за проф.спрямуванням), ОК 08. Історія політичних і правових вчень тощо), яку за її змістом складно чітко відділити від професійної складової, спрямовується на забезпечення ЗК, ФК та ПРН, специфічних для спеціальності 081 «Право». 10 кредитів ЄКТС спрямовується на практику (4 – навчальна, 6 – виробнича) в юридичних особах публічного та приватного права, які здійснюють діяльність із правозастосування, зокрема, на базі органів виконавчої влади, підприємств, а також у судах, адвокатурі. Під час зустрічей з НПП та здобувачами було зазначено, що Юридична клініка ХНУ поки що не була базою практики, однак, гарант ОПП та керівник Юридичної клініки розглянуть таку можливість. На дисципліни за вибором здобувачів ВО і в ОПП 2017, і в ОПП 2019 відведено 60 кредитів ЄКТС, що відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту», згідно з яким, «Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на: ... вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

З аналізу СЛС (додано на запит ЕГ) зроблено висновок, що ОПП логічно структурована за роками й семестрами навчання, відповідає Положенню про організацію освітнього процесу в ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>) (с. 25), де при складанні НП рекомендується для бакалавра денної форми навчання на навчальний рік – 60, семестр – 30 кредитів ЄКТС. На ОПП такий розподіл кредитів ЄКТС: 1 рік – 60 (31+29) на обов'язкові ОК; 2 курс – 44 (26+18) обов'язкові та 16 ВД; 3 – 40 (22+18) та 20 ВД; 4 – 36 (20+16) та 4 ВД. Зміст ОПП: структуровано у 3 блоки – НД загальної і професійної підготовки та за вибором студента; охоплює теоретичну і практичну підготовку, атестаційний екзамен. Однак. «Конституційне право ЗК»

вивчається у 1 семестрі, «ІДПЗК» – у 2. У 1 семестрі – «Громадянське суспільство», у 2 – «ТДП», виходячи з РП якої, с. 3, «Громадянське суспільство» входить до Тематичного плану ТДП. У 1 семестрі одночасно вивчаються ОК «ІДПУ» та «Українське державотворення». З аналізу їх Силабусів – курси тотожні за змістом. «Конституційне право» вивчається у 3 семестрі, а у 2 вже вивчили «Сімейне право». До обов'язкових ОК включено «Латинська мова», «Кримінологія», «Криміналістика, які не забезпечують СК та ПРН і не відображають особливості ОПП. ОК «Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності» і «Українська мова (за проф. спрямуванням)» вивчається у 6 і 7 семестрах, хоча є передумовами інших ОК щодо послідовного формування ЗК, СК, ПРН. Не достатньо забезпечено формування СК 6. «Знання і розуміння основ права ЄС». ОК «Міжнародне публічне право» містить тему «Право ЄС», проте, у Силабусі не зазначено обсяг годин на її вивчення (с. 3), у середньому – 4-5 годин на тему, що не може забезпечити окрему СК 6. Виходячи з Матриці відповідності ЗК та СК до ОК, крім ОК «Міжнародне публічне право», СК 6 забезпечує ще ОК «Міжнародний захист прав людини», однак, відповідно до її Силабусу «Право ЄС» не охоплюється нею, у ній йдеться про ЄКПЛ однак вивчення ЄКПЛ забезпечує формування СК 4 «Знання і розуміння МСПЛ, положень ЄКПЛ та практики ЄСПЛ». У свою чергу, СК 4 недостатньо забезпечено обов'язковими ОК в частині «знання і розуміння практики ЄСПЛ». ПРН 7 «Складати та узгоджувати план власного дослідження ..», виходячи з Матриці відповідності ПРН до ОК, забезпечують «ІДПУ», «Конституційне процесуальне право», «Кримінально-процесуальне право», «Адвокатура», які не можуть забезпечити власне дослідницькі навички. На ОПП передбачено 3 курсові роботи, однак, немає ОК щодо організації наукових досліджень та академічної доброчесності.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Предметна область, на основі якої розроблено зміст ОПП, описана в Стандарті ВО України для першого рівня ВО галузь знань 08 «Право» спеціальність 081 «Право», затвердженого і введеного в дію наказом МОНУ від 12.12.2018 р. № 1379. Відповідно до Стандарту, об'єктом наразі є право як соціальне явище, при цьому, вивчення права та його джерел ґрунтується на правових доктринах, цінностях і принципах, в основі яких основоположні свободи людини. Зміст ОПП відповідає визначеному об'єкту вивчення, так обов'язкові ОК розкривають історію права та його соціальну детермінованість (ІДПУ, ІДПЗК, Українське державотворення, ППВ), загальну теорію права (ТДП, Громадянське суспільство), основні доктрини і принципи галузевого права. Теоретичний зміст предметної області спеціальності в ОПП також визначається Стандартом і складає сукупність знань, які надаються здобувачам на ОПП. Так, знання про основи поведінки індивідів і соціальних груп, творення права, його тлумачення та застосування забезпечують ОК ТДП, ІДПУ, ІДПЗК тощо; знання про правові цінності, принципи, природу і зміст правових інститутів – ОК Міжнародний захист прав людини та галузеві юридичні НД (Конституційне право, Цивільне право, Кримінальне право, Адміністративне право тощо), етичні стандарти правничої професії – Юридична деонтологія, Адвокатура. Засвоєння здобувачами змісту ОПП дозволяє досягнути цілей навчання, які, згідно зі Стандартом, передбачають формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів, меж правового регулювання різних суспільних відносин. На основі змісту ОПП загалом можливо сформулювати ПРН, визначені у Стандарті та закріплені в самій ОПП, а саме: соціально-гуманітарну ерудованість, дослідницькі навички, навички комунікації, професійної самоорганізації та використання інформаційних технологій; праворозуміння. У процесі вивчення обов'язкових ОК на лекційних і практичних заняттях застосовуються загальнонаукові та спеціальні методи пізнання правових явищ, під час аналізу кейсів здобувачі надають правову оцінку поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікують правові проблеми та вирішують їх, застосовуючи знання норм матеріального і процесуального права. Вивчення обов'язкової ОК «Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності» передбачає формування і розвиток у здобувачів вмінь використовувати ІКТ, працювати на сучасному інформаційно-комунікаційному обладнанні з інформаційними ресурсами та програмними продуктами, які застосовуються в правовій діяльності, що також відповідає вимогам Стандарту.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В ОПП та НП виконано вимогу щодо ВД. Обсяг, відведений на їх вивчення, відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 Закону «Про вищу освіту», згідно з яким, він має становити не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня ВО. Загальний обсяг ОПП у кредитах ЄКТС для першого рівня ВО – 240, з яких 60 кредитів (25%) відведено на ВД. НП включає лише обов'язкові ОК, для ВД лише передбачає наявність кредитів. Вибір здобувачами НД передбачено Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ, <http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>), відповідно до п. 6.3.1, вибіркова складова НП призначена для забезпечення можливості здобувачу поглибити професійні знання у межах обраної ОП та / або здобути додаткові ЗК і СК. Здобувачі на ОПП набору 2017, 2018, 2019 це право реалізували на основі Положення про порядок вільного вибору НД студентами ХНУ від 2017 (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0030.pdf>). Згідно з п.2.1 якого, перелік ВД має складатися з циклів загальної та професійної підготовки. Каталоги ВД формують кафедри. Загальний опис на сайті ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&t=52&p=37&f=%D0%91>). На сайті кафедри права (<http://pravo.khnu.km.ua/sylabusy/>) є перелік і Силабуси ВД. З РП деяких ВД можливо ознайомитися у Модульному середовищі ХНУ. ЕГ було надано логін і пароль доступу до нього, але через кілька днів за ними ми вже не змогли зайти в це середовище (не надаємо їх). Здобувачі підтвердили, що обирають НД, пишуть заяви від руки і передають їх на кафедру. Відповідно до п.3.6 Положення про організацію освітнього процесу,

передбачено Індивідуальний навчальний план студента, який включає обов'язкову та вибіркові частини. Остання формується, починаючи з 2 курсу. На запит ЄГ надано ІІІ студентів різних років навчання. Для здобувачів набору 2020 діє нове Положення про порядок реалізації права здобувачів ВО на вільний вибір ВД від 29.08.2019 (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/162.pdf>). У ньому чітко виписана відповідна процедура, яка включає: ознайомлення здобувачів з порядком вибору та змістом ВД, використовуючи інформацію, розміщену на сайті ХНУ; безпосередній запис на ВД; опрацювання заяв здобувачів деканатами і попереднє формування груп на вивчення ВД; повторний запис здобувачів, яким з певних причин відмовлено у виборі дисципліни, на вивчення інших ВД; остаточне опрацювання заяв здобувачів деканатами і навчальним відділом, перевірка контингенту здобувачів і формування мобільних груп для вивчення ВД. Здійснення вибору НД передбачено як у паперовій, так і в електронній формі через інформаційну систему «Електронний університет». Остання наразі працює у тестовому режимі. Під час резервної зустрічі було продемонстровано як вона діє. Констатуємо, що такий підхід забезпечує вільний вибір із загального в ХНУ переліку ВД, у тому числі і тих, які пропонуються для інших ОП та рівнів освіти, у зручному, доступному для здобувачів форматі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На ОПП передбачена практична підготовка. Вона забезпечується на заняттях та під час практики, її обсяг відповідає Стандарту – 10 кредитів. З них 4 – навчальна практика у 6 семестрі, 6 – виробнича у 8. У проекті ОПП 2021 на сайті ХНУ (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/PROEKT_-OP_PRAVO_2021.pdf) з урахуванням рекомендацій роботодавців запропоновано 12 кредитів, збільшено обсяг навчальної практики – по 3 кредити у 4 та 6 семестрах. Практика проводиться на підставі Положень: про організацію освітнього процесу в ХНУ; про практичну підготовку здобувачів ВО у ХНУ від 28.09.2019 (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/158.pdf>). Надані програми практик розроблялися на його основі і затверджені 26.12.2019. Вони включені у зміст «Методичних вказівок до проходження навчальної та виробничої практик студентами спеціальності 081 Право ОКР ступеня бакалавр». Положенням про практичну підготовку не передбачено такого виду методзабезпечення, обов'язковим є «розроблення програм практик» (п.4.2), які, згідно з п.4.4 Положення, є «Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів ВО і керівників практики». Відповідно до п.4.5 Положення, «розділи програми практики можуть містити методичні вказівки (рекомендації) щодо її проходження, перелік літератури...», але вони не окремий документ. Зміст програм практик, включених у Методичні вказівки, інформує про мету, завдання і зміст практики, план її проходження, індивідуальні завдання, вимоги до оформлення звіту і його захисту, як і передбачено п.4.5 Положення. На сайті кафедри права викладено зразок звіту (<http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/Zrazok-zvitu-z-praktyky.pdf>). На запит ЄГ надано примірник Звіту з практики, який відповідає вимогам програми практики. На сайті кафедри є список баз практики (<http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Spysok-baz-praktyky.pdf>), з яких, підтвердили здобувачі, вони можуть обирати. На сайті кафедри є угоди про проведення практики у 2020-2021н.р. Викладено і договори про співпрацю (<http://pravo.khnu.km.ua/vidguky-stejkholderiv/>) з тими ж органами, які визначені як бази практик і з якими укладено угоди про практику. У договорах про співпрацю не передбачено позицію про проходження на їх базі практик. Здобувачі вказали практику у 2020 і 2021рр. проходили у звичайному форматі, виконали всі завдання практики, отримували допомогу від керівників практики від ХНУ та баз практик, задоволені практикою та її результатами, мали змогу закріпити знання та практичні уміння і навички; звітували у дистанційному форматі (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/03/29/zahyst-vyrobnychoyi-praktyky-praktyky/>). З вересня 2019 у ХНУ функціонує Юридична клініка (положення: http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Положення_юр.клініка.pdf). Її керівник на резервній зустрічі вказав, що здобувачі залучаються до надання правової допомоги соціально незахищеним верствам населення.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

На рівні загальних компетентностей soft skills на ОПП визначені Стандартом для спеціальності 081 Право для першого рівня ВО. Зокрема, це: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним; ЗК9. Здатність працювати в команді, а також ПРН17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи, (що стосується професійної самоорганізації). ОПП дозволяє здобувачам набути соціальні навички, відповідні до цілей ОПП, а необхідність у їх формуванні зумовлена вимогами подальшої професійної діяльності. Формуються soft skills у процесі вивчення практично всіх ОК як загальної, так і професійної підготовки, а також під час навчальної та виробничої практик. Це забезпечується завдяки не стільки змісту ОК, скільки використанню в освітньому процесі необхідних для цього методів і технологій зокрема інтерактивних, шляхом виконання здобувачами проектів, організовуючи пізнавальну діяльність студентів у групах (командах). Сприяють у розвитку soft skills практики, під час проходження яких студенти, опиняючись в реальних умовах майбутньої професійної діяльності та виконуючи завдання практики, навчаються комунікувати, брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вирішувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом тощо. Відповідні навички виробляються у здобувачів під час їх участі у роботі Юридичної клініки, коли виникає необхідність спілкуватися з клієнтами та між собою щодо вирішення конкретної ситуації, консультувати і при цьому усвідомлювати відповідальність за виконану роботу, якість наданої консультації. Умови для розвитку soft skills у здобувачів створюються й у процесі співпраці зі стейкхолдерами. Зокрема на зустрічі з роботодавцями було зазначено, що у рамках співпраці з Хмельницьким центром надання БВПД здобувачі долучаються до волонтерської діяльності у цій сфері (у межах участі у програмі «Волонтерство в системі БВПД»). За результатами відкритої

зустрічі, де також були представлені роботодавці, можливо констатувати, що у розвитку soft skills сприяли комунікативні заходи з ними, «передавання» досвіду здобувачам від досвідчених правників, які зокрема вказували на необхідність систематичного професійного самовдосконалення. Загалом в освітньому процесі та у співпраці з роботодавцями у здобувачів відбувається розвиток soft skills, зумовлених цілями ОПП та специфікою майбутньої професійної правничої діяльності.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Теоретичне навчання, сесії і практики на 1-3 курсах – 41 тиждень, канікули – 11 тижнів. На 4 курсі – 40 і 2 тижні відповідно, 1 тиждень – атестація. Навчальний рік поділяється на два семестри, які завершуються сесіями. Навчальна практика – на початку 6 семестру, виробнича наприкінці 8. Обсяг ОПП рівномірно розподілено за роками і семестрами навчання: на рік – 60, на семестр – 30 кредитів. Починаючи з 2 року, його складають не лише обов'язкові ОК, але й ВД. Все це відповідає Положенню про організацію освітнього процесу в ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>) (с. 25). Згідно з НП, навантаження студента включає такі види навчальної роботи: лекції, практичні заняття, самостійну роботу, курсові роботи, іспити, заліки, практики. Навчальний день триває не більше 9, тиждень – 45 академічних годин, як і передбачено п. 9.18 Положення про організацію освітнього процесу. Виходячи з НП, кількість аудиторних годин на одну НД на тиждень – від 2 до 4 годин, у 8 семестрі – 5. Відповідно до цього Положення (с. 25) кредитний вимір обов'язкових ОК гуманітарного циклу – по 4 кредити, для спеціальних – не менше 5. В НП виокремлено блоки загальної та спеціальної підготовки. Загальні НД – гуманітарного циклу, їх обсяг має бути 4 кредити, однак, з 10 таких ОК тільки 2 мають по 4 кредити, а 7 – по 5. Щодо ОК професійної підготовки вимоги цього Положення виконано як і щодо обсягу кожної ВД – 4 кредити. Згідно з п.1.4 Положення про організацію та контроль СР здобувачів ВО в ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/000010.pdf>), СР – невід'ємна складова освітнього процесу, виконується у позааудиторний час. У п.4.4 цього Положення зазначено, навчальний час на СР здобувача коливається від 1/2 до 2/3 загального обсягу навчального часу (у годинах) на НД. Години на СР в НП визначено з дотриманням цієї вимоги. Разом з тим на ОПП передбачено 3 курсові роботи (КР), на виконання яких відведено 30 годин у межах годин на СР для цієї ОК: на ТДП загалом 180 годин, з них – 78 на СР, з яких – 30 на КР; на Цивільне право у 4 семестрі – 66 годин на СР, з них 30 на КР. Згідно з п.5.2.8 Положення про організацію освітнього процесу, курсова робота – вид самостійної роботи, однак, не вказано, що вона має виконуватися у межах годин на СР. Отже, вивчаючи ОК ТДП, ЦП та Фінансове право здобувачі переобтяжені СР, водночас, недостатньо годин на КР. Анкета, яка пропонується здобувачам після завершення вивчення кожної ОК стосується змісту і методів навчання, не містить питань щодо перевантаженості (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Anketa_zdobuvachi_ND_zmist_metody.pdf). Анкета для опитуванні у жовтні 2020 серед 36 питань містила і «6. Вистачає Вам часу на самостійну роботу? (Чи не перевантажені?)». За 10 бальною шкалою оцінили на 7,4. (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf). Здобувачі вказали, що загалом не перевантажені.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти на цій ОП не здійснюється. Разом з тим, на засіданнях Ради роботодавців (що знайшло відображення у відповідних протоколах) у 2020 було внесено пропозиції брати участь «у проведенні дуальних занять зі студентами» (<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&r=52&p=37&f=%D0%91>), «дуальних практичних занять з господарюючими суб'єктами» (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Protokol_4_2020.docx.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

У ХНУ впроваджується електронний формат процедури вибору НД через інформаційну систему «Електронний університет», що забезпечує вільний вибір із загального в ХНУ переліку ВД, у тому числі і тих, які пропонуються для інших ОП та рівнів освіти, є зручним та доступним для здобувачів. В освітньому процесі та у співпраці з роботодавцями відбувається розвиток soft skills, зумовлених цілями ОПП та специфікою майбутньої професійної правничої діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Не достатньо логічна послідовність вивчення деяких ОК: Конституційне право ЗК вивчається раніше, ніж ІДПЗК; Сімейне право – раніше ніж Конституційне право; ОК Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності та Українська мова (за проф.) вивчається у 6 і 7 семестрах відповідно, хоча є передумовами послідовного формування ЗК, СК та ПРН. Деякі ОК дублюють зміст одне одного: Громадянське суспільство і ТДП; Українське державотворення та ІДПУ. До обов'язкових ОК віднесено «Латинська мова», «Кримінологія», «Криміналістика» які не забезпечують формування СК та ПРН, не відображають особливості ОПП. Обов'язкові ОК не достатньо забезпечують формування СК 4. «Знання і розуміння МСПЛ, положень ЄКПЛ, практики ЄСПЛ», СК 6. «Знання і розуміння основ права ЄС», ПРН 7. «Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами». КР здобувачі виконують у межах годин на СР, що перевантажує їх. У Методичних рекомендаціях до КР є вказівка на Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ, затверджене наказом МОНУ від 13.11.2014 № 1310, однак, ним не затверджувалося Положення. Згідно з ним, визнано таким, що втратив чинність, наказ МО України від 02.06.1993 № 161 Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ від 23.11.1993 №173. Рекомендуємо переглянути: обґрунтованість віднесення до загальної підготовки історико-правових ОК – ІДПУ, ІДПЗК, ІППВ; послідовність вивчення ОК Конституційне право ЗК та ІДПЗК; доцільність вивчення ОК Громадянське суспільство та Українське державотворення як окремих курсів. Розглянути можливість: вивчення курсу Конституційне право на 1 році навчання, перед вивченням інших галузей права, як базової галузі у системі права України; перенесення ОК Латинська мова, Кримінологія, Криміналістика до переліку ВД або пов'язати з особливістю ОПП. Перенести ОК Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності та Українська мова (за професійним спрямуванням) на 1-2 курси. Переглянути зміст/перелік обов'язкових ОК щодо забезпечення формування СК 4 та СК 6. Розглянути можливість включення НД Право ЄС до переліку обов'язкових, як і ОК щодо організації НДД здобувачів, академічної доброчесності. Переглянути доцільність використання, поряд з електронним, паперового формату вибору дисциплін здобувачами. Передбачити у НП години на виконання КР поза межами часу, відведеного на СР для вивчення конкретної ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення ОПП. ОПП відповідає вимогам до обсягу. ОК у сукупності дозволяють досягнути цілі та ПРН, визначені в ОПП. Загалом відповідність Критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ пересвідчилася, що правила прийому на навчання за ОПП є чіткими, зрозумілими та доступними для здобувачів ВО. На офіційному веб-сайті Приймальної комісії ХНУ в розділі «Нормативні документи» оприлюднено Правила прийому до ХНУ в 2021 (http://prk.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/17/2021/01/PVP2021_3112.pdf), що містять інформацію про етапи вступної кампанії, порядку прийому заяв та документів для участі у конкурсному відборі до ХНУ, організації конкурсного відбору тощо. Системний аналіз положень Правил прийому підтверджує, що для всіх потенційних вступників забезпечено рівні можливості для вступу, дискримінаційні положення відсутні. На офіційному веб-сайті Приймальної комісії ХНУ розміщено тест для визначення професійної спрямованості абітурієнтів за методиками Є. О. Клімова та Б. О. Федоришина (http://prk.khnu.km.ua/testy_proforient/). В рамках програми «Діалог з абітурієнтом» щомісяця проводяться он-лайн зустрічі майбутніх вступників з відповідальним секретарем приймальної комісії ХНУ та його заступником (<http://prk.khnu.km.ua/info/>). На офіційному веб-сайті кафедри права в розділі «Вступнику» звертається увага на умови вступу та можливості працевлаштування після проходження навчання (<http://pravo.khnu.km.ua/abituriyentu/>), однак, в цій частині викладена інформація вимагає коригування, так особа, яка набула вищу освіту з галузі знань 08 Право спеціальність 081 Право за першим (бакалаврським) рівнем не може працювати на посадах судді, прокурора, адвоката, для цього потрібна вища освіта за другим (магістерським) рівнем ВО у цій галузі знань. У результаті інтерв'ювання здобувачів, особливо першокурсників, ЕГ з'ясувала, що усі зазначені ресурси інформації щодо правил прийому на навчання активно використовувалися ними при вступі до ХНУ.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому враховують особливості ОПП. Відповідно до п.9 Розділу VII «Конкурсний відбір, його організація та проведення» Правил прийому до ХНУ в 2021 конкурсний бал для вступу на основі повної загальної середньої освіти для спеціальностей галузі знань 08 «Право» не може бути менше ніж 140 балів (http://prk.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/17/2021/01/PVP2021_3112.pdf). У Додатку 4 до Правил прийому міститься перелік конкурсних предметів та їхніх вагових коефіцієнтів для ОПП «Право»: українська мова та література (0,3), історія України (0,3) іноземна мова або математика (0,3) вага середнього балу атестату про повну загальну середню освіту (0,1) (http://prk.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/17/2021/02/PVP2021_dodatok_4.pdf).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, визначені Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/006.pdf>). Освітні компоненти перезараховує декан факультету за заявою здобувача ВО та за погодженням із завідувачем відповідної кафедри на підставі представленої документа про попередню освіту, а саме: академічної довідки, додатка до диплома про ВО, виданого акредитованим ЗВО України, витягу з навчальної картки студента або завіреного деканом індивідуального навчального плану та/або на основі проведення експертного оцінювання (п.1.4). Результати навчання, яких здобувачі ВО набули, навчаючись за програмами академічної мобільності у вітчизняних або закордонних ЗВО, зараховуються шляхом автоматичного трансферу кредитів з використанням Європейської системи переведення оцінок. У цьому випадку зарахування здобувачу ВО освітніх компонентів та присвоєння кредитів ЄКТС здійснюється на підставі представленої ним академічної довідки (1.6). У випадках визнання та перезарахування результатів навчання учасникам програм академічної мобільності за наявності визначених документів ХНУ визнає еквівалентними та автоматично зараховує здобувачу ВО результати навчання та присвоює кредити ЄКТС, здобуті у закладі-партнері, без будь-якої додаткової роботи чи оцінювання (п. 4.3). Таким чином, правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО є чіткими та зрозумілими, відповідають вимогам Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), а їх доступність для всіх учасників освітнього процесу забезпечується опублікуванням на офіційному веб-сайті ХНУ в розділі «Публічна інформація» в каталозі «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&t=60>). ЕГ встановила, що на ОПП поки що не було випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, набутих в неформальній освіті. Це питання регулюється Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/006.pdf>). В п.5.4 цього Положення вказано, що визнання і зарахування результатів навчання з дисципліни у повному обсязі, набутих у неформальній та/або інформальній освіті, складається з кількох етапів, починається зі звернення здобувача ВО із заявою до проректора з науково-педагогічної роботи про визнання результатів навчання з певних ОК, набутих у неформальній та/або інформальній освіті (п.5.4.1) та завершується оформленням експертною комісією протоколу, в якому обґрунтовується прийняте рішення щодо зарахування чи незарахування відповідної навчальної дисципліни та кредитів ЄКТС (п.5.4.4), а також внесенням деканом інформації про атестацію до навчальної картки здобувача ВО (п.5.4.5). Крім того, порядок перезарахування результатів навчання та ОК регулюється Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти та надання їм академічної відпустки у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/002.pdf>). ХНУ може прийняти рішення про визнання і зарахування результатів навчання і кредитів ЄКТС в обсязі до 10 % від загального обсягу ОПП, у т. ч. з НД в цілому або окремих її розділів чи видів навчальної роботи (наприклад, курсова робота (проект), відповідний цикл лабораторних (практичних) робіт, практика тощо) (п.6.4). У результаті інтерв'ювання здобувачів ВО, роботодавців, керівництва ХНУ, адміністративного персоналу ЕГ з'ясувала, що здобувачі ВО беруть участь в заходах неформальної освіти. Наприклад, в рамках проекту «Волонтер БПД» студенти групи Право-19 залучаються до волонтерської діяльності. (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/03/12/v-ukrayini-startuvav-proyekt-volonter-bpd/>), вісім студентів виявили бажання заповнити анкети кандидата у волонтери, пройшли дистанційний курс «Основи волонтерської діяльності» та отримали онлайн-сертифікат про успішне проходження курсу (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/03/16/majbutni-volontery/>). Встановлено, що це не було їм зараховано як результат неформальної освіти. Виявлено лише один випадок застосування на ОПП правил зарахування таких результатів, коли за наслідками проходження здобувачами навчального курсу щодо функціонування громадянського суспільства в сучасних умовах, проведеного ГО

«Подільська правова ліга», їм було перезараховано результати навчання за темами 3 і 4 Адміністративного права України (<http://pravo.khnu.km.ua/2020/07/22/neformalna-osvita/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому навчання за ОП є чіткими, зрозумілими та доступними. Вступники можуть ознайомитися з інформацією щодо прийому на навчання як на офіційному веб-сайті ХНУ, так і на сайті кафедри права ХНУ. Регулярно проводяться зустрічі з вступниками в рамках проекту «Діалог з абітурієнтом». В ХНУ встановлено чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та у неформальній освіті. У рамках співпраці з роботодавцями на ОПП проводяться заходи з неформальної освіти, здобувачі отримують відповідні сертифікати.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендуємо ширше реалізувати практику визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, та проводити зарахування таких результатів в освітньому процесі на ОПП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення ОПП. Правила прийому на ОПП є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті ХНУ. Загалом відповідність Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На підставі опрацювання фактів, отриманих шляхом аналізу навчально-методичної документації і через спілкування з учасниками освітнього процесу, ЕГ встановлено, що використовувані форми та методи навчання й викладання є сучасними, релевантними цілям і завданням ОПП, сприяють досягненню її цілей та ПРН. Відповідно до специфіки ОП, більшість з них має практико орієнтований характер, забезпечує формування професійних навичок, враховує потреби здобувачів. Ефективно використовується кейс-метод (з НД Господарське право України, Адміністративне право України, Цивільне право України), навчальні ігри (з НД Фінансове право України), лекції-дискусії, метод «мозковий штурм» (з НД Фінансове право України, Господарське процесуальне право України) тощо. Відповідно до встановленої процедури організуються заняття у філіях кафедри, так, в адвокатській конторі «Місяць і партнери» здобувачі ВО мають можливість брати участь у консультуванні клієнтів та у судових засіданнях в режимі відеоконференції, працювати зі спеціальною науковою літературою. В умовах карантинних обмежень заняття проходять, у тому числі, із застосуванням платформ Moodle, Zoom тощо. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>) для оцінювання результатів застосовуються здобувачі та підсумковий контроль. Після завершення вивчення кожного курсу в ХНУ проводиться анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання дисциплін, зокрема, розроблена Анкета опитування здобувачів з питань змісту та методів вивчення НД (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Anketa_zdobuvachi_ND_zmist_metody.pdf). Як переконалася ЕГ, опитування засвідчує, переважно здобувачі задоволені методами викладання, які використовують НПП (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf). Студентоцентроване навчання і викладання забезпечується у тому числі і вибірковою складовою ОПП. Студенти мають можливість обирати декілька дисциплін вільного вибору із представлених переліків на основі анотацій, які є на сайті кафедри права та в інформаційній системі «Модульне середовище», яке надає здобувачам можливість доступу і до навчально-методичного забезпечення відповідної НД. Спілкування у фокус-групах зі здобувачами, НПП, адмінперсоналом це підтверджують. Студентоцентрований підхід забезпечується і завдяки тісному контакту здобувачів та НПП, доступності такого спілкування та підтримання

оперативного зворотного зв'язку. Ініціативи студентів сприймаються та підтримуються керівництвом ХНУ. Це підтверджується результатами спілкування зі здобувачами, органами студентського самоврядування, НПП. ХНУ акумулює пропозиції здобувачів шляхом анонімних опитувань, обговорення, під час проведення семінарських занять.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі ВО, як встановила ЕГ під час онлайн-зустрічі, належним чином поінформовані щодо цілей, завдань, змісту, ПРН, критеріїв оцінювання. Донесення до них цієї інформації здійснюється різними шляхами: від викладача (починаючи з першого заняття з навчальної дисципліни), який їх також спрямовує до силабуса й інших методичних матеріалів, розміщених в інформаційній системі «Модульне середовище» і на веб-сторінці кафедри права (<http://pravo.khnu.km.ua/sylabusy/>). На високий бал – 8,4 з 10 здобувачі оцінили те, як їх інформують про критерії оцінювання у межах окремих ОК, та на 7,8 з 10 – якість інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf). Інформаційна система «Модульне середовище» активно наповнюється навчально-методичними матеріалами кафедри права і здобувачі мають доступ до неї протягом усього періоду вивчення конкретної дисципліни. ОПП забезпечена силабусами НД, які розміщені на сайті кафедри права (<http://pravo.khnu.km.ua/sylabusy/>) і робочим програмами, яких немає у вільному доступі (вони розміщені в ІС «Модульне середовище» <https://msn.khnu.km.ua/>, доступ до якого мають авторизовані користувачі. На запит ЕГ такий доступ їй був наданий). ЕГ проаналізувала силабуси і встановила, що в них міститься інформація про викладача(ів) із зазначенням його профайлу та робочої e-mail, характеристика ОК та анотація НД з тематичним планом; є рубрики «Політика дисципліни», «Критерії оцінювання результатів навчання» (наприклад, http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/23480_-Istoriya-uk_compressed-1.pdf). У контексті оцінювання дещо ускладнено видається процедура підрахунку балів з використанням вагових коефіцієнтів. Здобувачам важко зробити це самостійно, що підтвердили студенти першого року навчання під час інтерв'ювання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Кафедрою права ініціюються та проводяться науково-практичні конференції, наукові семінари, до участі в яких залучаються НПП та здобувачі на ОПП. Колектив кафедри проводить наукове дослідження на тему «Адаптація законодавчих інститутів України до правової системи Європейського Союзу». У рамках його виконання започатковано інтернет-конференцію «Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу», яка проходила 17.02.2020 (<http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2020/07/programa.pdf>). Збірник матеріалів конференції міститься в репозитарії ЗВО (<http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/8839>). Тематика доповідей на постійно діючому семінарі є у відкритому доступі (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/Naukovyuj-seminar_plan_2020-2021-n.g-1.pdf). Підтверджено, що на ОПП поєднуються навчальна й дослідницька діяльність, зокрема під час вивчення окремих ОК, у процесі виконання курсових робіт з ТДП (2 семестр), Цивільного права України, (4 семестр), Фінансового права України (7 семестр). Тематика курсових робіт відповідає ОП «Право» спеціальності 081 «Право». Поєднання навчання та досліджень відбувається також через роботу студентських наукових гуртків «Історія і теорія держави і права» (керівник – Кравчук С.Й., гарант ОП), «Молодь і закон» (керівник – О.В. Когут), що було підтверджено під час інтерв'ювання фокус-групи здобувачів ВО. ЕГ констатує, що поєднання навчання, дослідження та перших можливостей отримати практичні навички надає Юридична клініка ХНУ (<http://pravo.khnu.km.ua/yurydychna-klinika/>). ЕГ пересвідчилася, що здобувачі ВО за цією ОПП беруть участь у всеукраїнських конференціях в ХНУ і в інших ЗВО з публікацією матеріалів і тез, їхній перелік представлений на сайті кафедри, вкладка «Студентські наукові гуртки» (<http://pravo.khnu.km.ua/studentski-naukovi-gurtky/>), рубрика «Студентські публікації». Здобувачі залучаються до всеукраїнських конкурсів наукових робіт, що засвідчується Подякою за участь у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» у 2019-2020 н.р. та розміщеними науковими роботами, що відправлені на конкурси 2020-2021 н.р. (в тій же вкладці – рубрика «Наукові роботи, що подавались на конкурси»).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ переконалася, що НПП оновлюють зміст ОПП, переглядають та удосконалюють його з урахуванням сучасних наукових досліджень. Моніторинг такої відповідності у ХНУ здійснюється згідно з Положенням про освітні програми підготовки здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/07.pdf>), яким передбачено встановлення відповідності змісту ОПП до досягнень науки у галузі права, тенденцій розвитку економіки і суспільства. Моніторингу підлягають також своєчасність змін з урахуванням потреб стейкхолдерів, спроможність здобувачів виконати навчальне навантаження на ОПП, та набуті очікувані компетентності. З'ясується також, наскільки затребуваними на ринку праці є фахівці, які здобули ВО за ОПП. Пропозиції щодо оновлення

(удосконалення) ОПП подаються стейкхолдерами на кафедрі її Гаранту, який організовує розгляд представлених пропозицій на засіданні проектної групи і формує таблицю пропозицій. Гарант формує остаточний варіант таблиці пропозицій і подає необхідні матеріали для подальшого розгляду і затвердження Вченою радою ХНУ (<http://pravo.khnu.km.ua/osvitni-programy/>). ЕГ пересвідчилася, що гарантом ОП налагоджена відповідна системна робота із залученням НПП кафедри, академічної спільноти, роботодавців, здобувачів (<http://pravo.khnu.km.ua/vytyagy-z-protokoliv/>). Активну участь у заходах беруть роботодавці і здобувачі, що вони підтвердили на онлайн-зустрічах. Їхні пропозиції враховуються під час формування структурно-логічної схеми ОПП, у процесі розробки РП і силабусів ОК, у формуванні переліку ВД. Здобувачі (Міхалець А. та ін.) під час онлайн-зустрічі з ЕГ згадав, що вони пропонували включити до обов'язкових - ОК Логіка, що реалізовано. Під час оновлення змісту ОК НПП використовують: свої наукові публікації (Герц А.А. – матеріали з договірних відносин у медичній сфері під час проведення лекцій та практичних занять з Цивільного права України; Лучковська С.І. – напрацювання у сфері законодавчого врегулювання фінансових відносин у процесі викладання Фінансового права України); результат стажування, підвищення кваліфікації (Герц А.А. під час проведення занять використовує кейси після стажування в Королівському технологічному університеті (м. Стокгольм, Швеція); Вавринчук М.П. впроваджує в освітній процес результати стажування у Вищій школі міжнародних відносин та суспільних комунікацій (м. Хелм, Польща).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтеграцію у європейський і світовий освітній простір закладено у Стратегії розвитку ХНУ на 2021-2025 рр. (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/020.pdf>). Інтернаціоналізація діяльності на ОПП пов'язана із науковими дослідженнями, які здійснюють НПП в контексті своєї наукової діяльності та в межах НДР «Адаптація законодавчих інститутів України до правової системи Європейського Союзу». У ХНУ розроблені і діють Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00022.pdf>) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/156.pdf>), наявні договори з Білостоцьким технологічним університетом і Університетом імені Адама Міцкевича у Познані (Польща) та Університетом Вітовта Великого (м. Каунас, Литва) (<http://pravo.khnu.km.ua/mizhnarodna-spivpratsya/>). Під час зустрічей з фокус-групою НПП професор Герц А.А., доцент Вавринчук М.П., доцент Довгань В.І. вказали, що проходили стажування (підвищення кваліфікації) за кордоном. Це підтверджується відповідними сертифікатами. Результати стажувань НПП впроваджують в освітню діяльність. ЕГ встановила, що здобувачі поінформовані про можливості академічної мобільності, однак демонструють пасивність і незацікавленість у такій формі, що, очевидно, потребує більш інтенсивного інформування й заохочення, а також використання онлайн-інструментів організації академічної мобільності, проведення кафедрою права міжнародних конференцій на базі ХНУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Процедури оновлення змісту ОПП чітко регламентується на рівні локальних нормативних документів – Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ, Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у ХНУ, якими передбачений моніторинг якості ОПП. На реалізацію цих Положень налагоджена системна співпраця із роботодавцями і здобувачами, іншими стейкхолдерами щодо удосконалення змісту ОПП. Це підтверджено відповідними договорами, спільними дослідницько-практичними проектами, протоколами засідань, а також піз час спілкування у відповідних фокус-групах. НПП оновлюють зміст ОПП, окремих ОК з урахуванням результатів своєї науково-дослідницької діяльності та академічної, зокрема й міжнародної, мобільності, а також використовуючи сучасні дослідження у відповідній юридичній науці. Методи навчання й викладання є різноманітними, переважно, практико орієнтованими, забезпечують досягнення цілей, компетентностей та ПРН. Інформація про цілі, зміст, ПРН доводиться до здобувачів у повному обсязі, оперативно, різними шляхами, у тому числі доступна на сайті ХНУ в Інформаційній системі «Модульне середовище». Освітній процес передбачає використання дослідницьких методів зокрема під час вивчення ОК, виконання курсових робіт, участі в науково-практичних конференціях, Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

У підвищенні якості оновлення змісту ОПП загалом та окремих ОК може посприяти рецензування відповідних навчально-методичних матеріалів представниками академічної спільноти, роботодавцями. Рекомендуємо розглянути можливість започаткування кафедрою права міжнародної науково-практичної конференції із ЗВО-партнерами із залученням до участі у ній як НПП, так і здобувачів ВО, як ХНУ, так й інших ЗВО. Рекомендуємо активізувати роботу НПП щодо участі здобувачів у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, Всеукраїнській олімпіаді з права, популяризувати академічну мобільність серед здобувачів ВО та створити умови для її реалізації, зокрема сприяти в її організації у дистанційному форматі з використанням різних онлайн-

інструментів. У ХНУ функціонує Інституційний репозитарій, достатньо наповнений, однак, власне кафедра права могла би бути більш представленою у ньому.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Суттєвих недоліків наразі не виявлено. ОПП та освітня діяльність на ОПП відповідають вимогам Критерію 4. НПП здійснюють цілеспрямовану діяльність щодо удосконалення ОПП, демонструють розуміння проблем, шляхів їх вирішення та готові до усунення недоліків.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми та строки контрольних заходів, критерії оцінювання здобувачів регламентуються Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00004.pdf>). Контрольні заходи включають вхідний, поточний та підсумковий контроль і проводяться згідно з робочою програмою НД і графіком навчального процесу у ХНУ, який затверджується на кожний семестр і навчальний рік (п.2.1). Семестровий контроль може проводитись у формі іспиту, диференційованого заліку або заліку (п.2.8). Методи контролю визначені у робочих навчальних планах і відображені в робочих програмах та силабусах. Виходячи із силабусу ОК Конституційне право України, передбачені такі методи оцінювання: усне опитування, тестовий контроль, реферат, підсумковий контрольний захід (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/23480_2_09_Konstytutsijne_pravo.pdf). Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ з'ясувала, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання загалом є чіткими та зрозумілими (водночас, процедура підрахунку балів дещо ускладнена), що підтверджується результатами моніторингу обізнаності здобувачів з процедурами проведення контрольних заходів, критеріями оцінювання. За результатами опитування студентів спеціальності 081 «Право» ХНУ 15-17 жовтня 2020 року за десятибальною шкалою надання інформації щодо критеріїв оцінювання у межах окремих дисциплін студенти оцінили на 8,4 бали, якість та чіткість інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання на 7,8 бали (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf). Крім того, в умовах дистанційного навчання проводиться моніторинг якості організації самостійної роботи в освітньому процесі за дистанційними технологіями навчання (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd6xbdJyvt8owpTJNMI-dbnPmKXocr_PFNUpH-BkqJgO7ohg/viewform).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Процедура атестації здобувачів регулюється Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00004.pdf>) та Положенням про атестацію здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0015.pdf>). Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ВО допускаються до підсумкової атестації розпорядженням декана факультету за умови успішного виконання ними у повному обсязі відповідної ОПП та індивідуального навчального плану (п.4.1 Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти у ХНУ). Програма атестаційного екзамену охоплює зміст НД циклу професійної підготовки ОПП, так, на атестацію виносяться питання з таких ОК: Конституційне право України, Адміністративне право, Цивільне право, Кримінальне право. Атестаційний екзамен складається з одного етапу – складання екзамену в електронній формі за тестовими технологіями з основних питань нормативних дисциплін, включених до екзамену. (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/Programa_atestatsijnyj_ekzamen.pdf). Рішення Екзаменаційної комісії щодо оцінки результатів навчання, виявлених при складанні атестаційного іспиту, та щодо присвоєння здобувачу вищої освіти кваліфікації та видачу відповідного диплома (звичайного чи з відзнакою) приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії (п.4.11 Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти у ХНУ). Експертна група констатувала відповідність форм атестації вимогам відповідного Стандарту вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів визначені Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00004.pdf>), Положенням про атестацію здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0015.pdf>), Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>), що розміщені на офіційному веб-сайті ХНУ в розділі «Публічна інформація» в каталозі «Положення» (<http://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&t=60>). У результаті дослідження нормативної складової та інтерв'ювання здобувачів ВО і НПП пересвідчилася, що правила проведення контрольних заходів є зрозумілими і доступними для всіх учасників освітнього процесу. Слід зазначити, що Положенням про запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/170.pdf>) регламентовано процедури запобігання, виявлення та врегулювання різних конфліктних ситуацій (Розділ 3 «Загальні засади політики запобігання конфліктним ситуаціям», Розділ 4 «Система запобігання, виявлення та врегулювання конфліктних ситуацій в Університеті», Розділ 5 «Врегулювання конфліктних ситуацій»). Так, передбачено такі методи реагування на конфліктні ситуації з боку керівника структурного підрозділу, як: бесіда зі сторонами конфлікту з метою з'ясування причин та сутності конфліктної ситуації; ініціювання створення тимчасової спеціальної комісії щодо врегулювання конфліктної ситуації в ХНУ; інформування органів внутрішніх справ у випадку спірної ситуації або у випадку трактування однією із сторін конфлікту конфліктної ситуації як кримінальної; інформування учасників конфліктної ситуації про висновки тимчасової спеціальної комісії та запропоновані проекти рішень (п.5.1). За результатами опитування щодо оцінювання якості викладання навчальних дисциплін, які вивчалися у весняному семестрі 2018-2019 н. р., переважна більшість студентів оцінюють об'єктивність оцінювання навчальних досягнень на «високому» і «дуже високому рівні» (http://vzia.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/13/2020/02/rezultaty_anketa_2019_vesna.pdf). У п.3.11 Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ та у п. 7.2.1 Положення про запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ встановлено чіткий алгоритм дій здобувачів ВО у разі незгоди з рішенням викладача щодо результатів оцінювання при поточному, семестровому контролі. ЕГ з'ясувала, що випадків наявності конфліктів інтересу, упередженого ставлення викладачів, оскарження результатів контрольних заходів екзаменаторів на ОПП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00004.pdf>) (п.2.14), Положенням про атестацію здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0015.pdf>) (п.4.5, 4.6., 4.16), Положенням про дотримання академічної доброчесності у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0005.pdf>), Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/002.pdf>) визначено і закріплено норми та правила академічної доброчесності НПП і здобувачів ВО у ХНУ. У науковій діяльності перевірка на наявність академічного плагіату здійснюється на етапі представлення рукописів наукових робіт для розгляду редакційною колегією або кафедрою (4.2.1). У результаті інтерв'ювання здобувачів та НПП виявлено, що перевірка індивідуальних, самостійних, курсових робіт студентів здійснюється викладачами особисто, єдиний механізм перевірки таких робіт на наявність академічного плагіату відсутній. У навчально-методичній роботі для надання навчальній книзі грифу Вченої ради ХНУ та друку навчально-методичного видання у редакційно-видавничому відділі у ХНУ передбачено обов'язкову експертизу – перевірку змісту видання на наявність академічного плагіату (п.4.3.1). Важливо, що в ХНУ встановлено академічну відповідальність за порушення здобувачами (п.5.1) та НПП (п.5.8) норм академічної доброчесності. Учасники освітнього процесу підписують Декларацію учасника освітнього процесу, що підтверджує ознайомлення з Положенням про дотримання академічної доброчесності в ХНУ та Кодексом академічної доброчесності і зобов'язує дотримуватися їх вимог під час освітнього процесу, проведення наукової діяльності, виконання організаційно-адміністративних функцій (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/002.pdf>). ЕГ встановила, що в ХНУ академічна доброчесність популяризується шляхом проведення фокус-груп зі здобувачами ВО (<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&t=8&r=28285>), розміщення інформаційних матеріалів в Розділі «Академічна доброчесність» на офіційному веб-сайті Наукової бібліотеки ХНУ (http://library.khnu.km.ua/?page_id=5019), анкетуванням здобувачів вищої освіти (http://vzia.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/13/2020/04/anketauvannya_2018-akademichna-dobrochesnist.pdf); <http://vzia.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/13/2021/03/zvit-2020-VZYAVO.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Правила щодо видів, форм, методів та порядку проведення контрольних заходів у ХНУ є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Забезпечується об'єктивність на неупередженість викладачів під час проведення контрольних заходів. У ХНУ визначена політика забезпечення академічної доброчесності, що реалізується і на ОПП Право. ХНУ популяризує академічну доброчесність.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендуємо: розглянути можливість спрощення підрахунку балів, які здобувачі отримують у процесі вивчення НД; унормувати процедури перевірки на наявність академічного плагіату курсових робіт, а також тез/доповідей/статей здобувачів ВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення ОПП. Форми контрольних заходів та правила їх проведення, критерії оцінювання загалом дозволяють встановити рівень досягнення здобувачем ПРН Загалом відповідність Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За основним місцем роботи: М. П. Вавринчук (стаж 21р.), ІДПУ, Конституційне право України, Юридична деонтологія; кваліфікація – історія, вчитель історії і суспільствознавства; к.політ.н.; 2019 стажування «Адаптація законодавства України до правової системи ЄС»; з тематики курсів, які викладає, має 2 публікації тез у збірниках конференцій у 2017, статей у фахових виданнях не має. М. П. Олійник (стаж 42р.), ІДПЗК, д.іст.н., публікації у фахових виданнях стосуються переважно історії України, а не зарубіжних країн. С. І. Лучковська (20р.) – «Фінансове право», к.юрид.н. (12.00.07адмін.право); з тематики курсу у співавторстві з М. П. Присяжнюком має 2 статті у фахових виданнях у 2020, у попередні роки статей не було. А. П. Місяць (12р.) – «Міжнародний захист прав людини»; адвокат, к.юрид.н. (12.00.03 Цив.право і процес.); статей у фахових виданнях з тематики цього курсу не має; викладає «Адвокатура», має дві статті (2019, 2020) з тематику курсу. О. В. Когут (стаж 37р.), Конституційне процесуальне право, Адміністративне право; к.юрид.н. (12.00.07); з тематики курсів, які викладає, має 2 публікації тез у збірниках конференцій у 2018 та 1 тези – у 2020; статей у фахових виданнях не має. С. Й. Кравчук (22р.), ТДП, Кримінальне право, Криміналістика, Міжнародне публічне право, к.юр.н (12.00.01- ТДП); статті у фахових виданнях (по одній у 2015, 2016, 2019 і 2020) незначною мірою стосуються тематики курсів, які викладає; розробив методичні рекомендації. М. П. Присяжнюк, Господарське право, Господарське процесуальне право, Міжнар.приватне право», к.юр.н. (12.00.04 – господарське.); з тематики двох перших курсів у співавторстві з С. І. Лучковською має 2 статті у фахових виданнях у 2020, у попередні роки таких статей не було. Сумісники: А. А. Герц (20р.), Цивільне право, Цивільне процесуальне право, Трудове право, Сімейне право; д.юр.н. (12.00.03 Цивільне.), професор кафедри цив.права і процесу; має статті у виданнях у наукометричних базах, та у фахових виданнях, які стосуються переважно теми докторської (договірні зобов'язання у сфері надання медичних послуг). В. І. Довгань (20р.), Конституційне право ЗК, д.держ.упр.; з тематику курсу, який забезпечує, має 1 статтю у фаховому виданні у 2019. Н. М. Логінова (20р.), Кримінально-процесуальне право, кваліфікація – юрист, к.пед.н., доцент по кафедрі крим. процесу та криміналістики; у 2017-2019 має публікації у фахових виданнях з тематику курсу. Б. М. Семенишина-Фіголь (5р.), Кримінологія, кваліфікація – юрист; за останні роки має публікації, дотичні до тематику курсу. Загалом досвід науково-педагогічної діяльності дозволяє НПП, які працюють на ОПП за основним місцем роботи, викладати відповідну ОК, натомість «академічна кваліфікація» не є достатньою, що ускладнює врахування сучасних наукових досягнень під час викладання конкретної НД, яку забезпечує. Значну частину фундаментальних спеціальних НД забезпечують сумісники.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ХНУ розроблено пакет документів для унормування цих процедур. У п.9.3 Положення про організацію освітнього процесу зазначено, що вони визначається законодавством України, Статутом ХНУ і «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП університету». На сайті ХНУ у вкладці «Перелік вакантних посад» викладено «Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП» 2018, 2019, 2020. У Порядку 2020 (<http://khnu.km.ua/root/files/01/14/02/007.pdf>) визначено вимоги до претендентів на вакантні посади НПП. На фокус-групі НПП підтвердили, що знають про них і, що претендент на посаду НПП подає у відділ кадрів заяву, написану власноруч; особовий листок з обліку кадрів; засвідчені копії дипломів про повну ВО, наукові ступені, вчені звання; список наукових праць; документи про підвищення кваліфікації. На засіданні кафедри попередньо обговорюються претенденти на посаду професора, доцента, старшого викладача, викладача, претендент звітує. У відповідному висновку враховується і відображається: наявність ВО з відповідної галузі знань; науковий ступінь і вчене звання; стисла характеристика навчальної, методичної, наукової, організаційної та виховної роботи, а також підвищення кваліфікації за останні 5 років; відповідність ліцензійним умовам; як НПП забезпечує курси в модульному середовищі та дистанційні курси; рейтинг за роки попереднього контракту; деякі особистісні якості; результати таємного голосування щодо затвердження висновків. Передбачено утворення університетської та факультетської конкурсних комісій. На сайті викладено Положення про конкурсну комісію факультету (<http://khnu.km.ua/root/files/01/14/02/002.pdf>) як постійно діючий робочий орган, що організовує на факультеті конкурсний відбір кандидатів при заміщенні вакантних посад НПП. Її завданнями є: ознайомлення кандидатів з порядком конкурсу, вимогами до претендентів; аналіз відповідності кандидатів цим вимогам, прийняття рішення про допущення їх до конкурсу; надання відповідних рекомендацій Вченій раді факультету та Вченій раді ХНУ щодо обрання претендента на посаду. Позитивною є рекомендація, за яку проголосувало не менше 50% з присутніх на засіданні членів Комісії. Зручно для НПП те, що на сайті (<http://khnu.km.ua/root/files/01/14/02/006.pdf>) є бланк заяви про допущення до участі в конкурсі. Викладено накази про оголошення конкурсів, як (<http://khnu.km.ua/root/files/01/14/04/005.pdf>). Процедури конкурсного відбору НПП є зрозумілими для претендентів на вакантні місця і достатньо прозорими, що було підтверджено на зустрічі з цією категорією стейкхолдерів ОПП. На відповідній фокус-групі вони повністю описали ці процедури, дехто не так давно це проходили, один з НПП проходить її щорічно, оскільки з ним укладають договір переважно на 1 рік, інший наразі перебуває безпосередньо у процесі відбору, йому зрозумілі наступні кроки, не відчуває ускладнень, з боку адміністрації перешкоди не чиняться.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ХНУ, роботодавці прямо не віднесені до учасників освітнього процесу. Проте, на цій ОПП роботодавці, які мають належний досвід у галузі професійної правничої діяльності, залучаються. Так, у рамках реалізації загальнодержавного проекту «Волонтер БПД» відбулися зустрічі здобувачів із заступником начальника відділу правопросвітництва та надання БПД Хмельницького місцевого центру з надання БВПД, студенти виявили бажання стати волонтерами надання БПД (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/03/12/v-ukrayini-startuvav-proyekt-volonter-bpd/>; <http://pravo.khnu.km.ua/2021/03/16/majbutni-volontery/>). Серед здобувачів на фокус-групі з ЕГ були і такі, які підтвердили свою участь у цій зустрічі і бажання стати волонтером БПД. Важливим у контексті залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу а також до аудиторних занять є створення філій кафедри права при Хмельницькому місцевому центрі надання БВПД та Громадській організації «Подільська правова ліга». На фокус-групах із здобувачами і цими роботодавцями було підтверджено, що представники цих організацій надають консультації студентам з питань організації правозастосовчої та правозахисної діяльності, допомагають у пошуку необхідної інформації для виконання навчальних завдань, студенти виконують специфічні для цих організацій завдання. Все це сприяє у закріпленні теоретичних знань та формуванні практичних правничих навичок, а також у розвитку soft skills. Філія кафедри права функціонує і при Адвокатській конторі. На всіх цих філіях здобувачі не лише проходять безпосередньо навчальну і виробничу практику, але можуть приходити у будь-який час і спостерігати та долучатися до відповідної діяльності (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/01/20/vidkryttya-filialiv-kafedry-ta-kryminalistychnoyi-laboratoriyi/>)

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У рамках залучення цієї категорії стейкхолдерів відбулися такі заходи. Зустріч здобувачів з начальником управління супроводу судових справ Головного управління Державної податкової служби України в Хмельницькій області, яка розкрила специфіку відповідного виду юридичної діяльності, дала характеристику категорії справ, з якими працюють співробітники управління, зокрема щодо скасування податкового повідомлення-рішення, стягнення податкового боргу, звернення стягнення на майно боржників, визнання боржника банкрутом; про специфіку участі такого суб'єкта владних повноважень як уповноважені податкові органи, які мають право звернутися до адміністративного суду; спікерка відповіла на запитання здобувачів (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/02/17/zustrich-z-nachalnykom-upravlinnya-suprovodu-sudovyh-sprav-gu-dps-ukrayiny-v-hm-obl/>). Навчальні заняття з криміналістики, кримінального процесу іноді проводяться на базі Хмельницького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, де відкрито Криміналістичну лабораторію кафедри права ХНУ (<http://pravo.khnu.km.ua/2021/01/20/vidkryttya-filialiv-kafedry-ta-kryminalistychnoyi-laboratoriyi/>), до їх проведення долучаються співробітники Хмельницького НДЕКЦ. Під час зустрічі з роботодавцями зокрема підтверджено, що у дистанційному форматі юристом будівельної компанії (експертом у цій галузі) було проведено тематичне заняття про специфіку відповідного виду юридичної діяльності, правового супроводу будівництва

(<http://pravo.khnu.km.ua/2020/11/30/zustrich-zi-stejkholderom/>). А. Місяць – практикуючий адвокат і водночас НПП, який за основним місцем працює на ОПП, організовує проведення тренінгів, зокрема online-тренінгу «Культура законності, антикорупція та етика в діяльності адвоката» (<http://pravo.khnu.km.ua/2020/12/29/onlajn-trening-dlya-advokativ/>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

25.02.2021 затверджено Положення про підвищення кваліфікації НПП в ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00022.pdf>). Всі НПП на ОПП підвищували свою кваліфікацію. Зарубіжне стажування пройшли: М. П. Вавринчук – у Вищій школі міжнародних відносин (Польща), 2019. Тема: «Адаптація законодавства України до правової системи ЄС»; В. І. Довгань – в Академії імені Яна Длугоша (Польща), 2018 р. Тема: «Wspolczesney polityki panstwowego bezpieczenstwa w kontekście europejskiej integracji Ukrainy», що сприяє підвищенню їх академічної кваліфікації у контексті викладання ОК. Частина НПП підвищили кваліфікацію і це їм зараховано наказом по ХНУ у ПП Юридична фірма «Де юре» (м. Хмельницький) – А. П. Місяць у 2018, тема «Методика і практика надання адвокатських послуг», що відповідає ОК Адвокаткра, яку викладає. У цій фірмі – О. В. Когут, С. Й. Кравчук, С. І. Лучковська, М. П. Присяжнюк – у 2018, тема «Надання юридичних послуг населенню». Це не дозволяє стверджувати, що вони підвищили академічну кваліфікацію у контексті забезпечення ОК, які викладають. У ХНУ з 2019 функціонує Центр підвищення кваліфікації (<http://срк.khnu.km.ua/>), який надає такі послуги для НПП, які працюють у ХНУ та інших ЗВО. На його веб-сторінці є інформація щодо видів і форм підвищення кваліфікації та відповідний обсяг у кредитах/годинах, який може бути зарахований НПП, перелік курсів. За програмою «Педагогічна майстерність» в обсязі 30 годин у 2020 курси підвищення кваліфікації у Центрі пройшли Н. М. Логінова, С. І. Лучковська, М. П. Присяжнюк, що сприяє у професійному розвитку викладача. Положенням про щорічне рейтингове оцінювання роботи НПП (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/14/03/0001.pdf>) передбачено анкетування: «Викладач очима студента» (с. 41), за якою здобувач оцінює професійно-педагогічні якості НПП. Анкетування проводиться деканатом, його результати передаються кафедрі і відповідній комісії ХНУ; «Викладач очима викладачів кафедри» (с. 43). Якщо НПП відмовляється брати участь ньому, його власна оцінка зменшується на 50%; «Викладач очима деканату» (с.45), участь в якому беруть декан, заступники, завідувачі випусковими кафедрами, члени комісії з якості навчального процесу факультету. Анкетування здобувачів проводилося згідно з Положенням про участь здобувачів ВО у процедурах забезпечення якості ВО у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/023.pdf>) (п.4.2) (було чинне до 11.03.2020). На сайті кафедри права викладено бланк Анкети із запитаннями щодо оцінювання НД, яку вони вивчали у поточному семестрі (<http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Anketa-opytuvannya-studentiv-2.pdf>), частиною якої є і питання «Викладач очима студента». На зустрічі здобувачі підтвердили, що брали участь у такому анкетуванні 11-12 березня 2020. Його результати викладено на сайті кафедри права у вкладці «Анкетування» (<http://pravo.khnu.km.ua/anketuvannya/>), вони використовуються самими НПП для усунення зазначених недоліків, під час конкурсного відбору тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Відповідно до п.9.8 Положення про організацію освітнього процесу, при розподілі між НПП навчального навантаження враховують їх фах (за дипломом, науковим ступенем, вченим званням), їхню наукову та педагогічну кваліфікацію, сферу наукових інтересів, досвід викладання та практичної роботи тощо. Згідно з п.9.14, щорічно здійснюється оцінювання науково-педагогічної діяльності НПП відповідно до «Положення про щорічне рейтингове оцінювання роботи НПП в університеті» (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/14/03/0001.pdf>) в автоматизованому режимі. Система оцінювання включає кількісні та якісні показники всіх видів роботи НПП за звітний період, зокрема: навчальної, методичної, організаційної та інших трудових обов'язків (за навчальний рік) і наукової (за календарний рік), при цьому враховуються результати анкетування студентів, викладачів кафедри, працівників деканату щодо якості викладання і виконання викладачами своїх обов'язків. У Положенні про щорічне рейтингове оцінювання викладено формули відповідних підрахунків, які є складними, переважно НПП не можуть самостійно підрахувати свої результати. Результати рейтингового оцінювання роботи НПП оголошуються на загальних зборах, а також оприлюднюються на сайті ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/14/03/0005.pdf>). Однак, підсумки роботи НПП викладаються за їх прізвищами в алфавітному порядку, що не дозволяє визначити власне місце НПП у рейтингу. Результати оцінювання діяльності НПП враховуються при прийнятті рішень щодо подовження терміну перебування на посаді, заохочення, накладання дисциплінарних стягнень, дострокове припинення трудових відносин тощо. Для стимулювання роботи НПП використовуються різні способи заохочення, так, НПП, які показали найвищі показники в роботі, заносять на «Дошку Пошани», у «Книгу пошани» ХНУ, можуть надаватися разові грошові премії. На фокус-групах з НПП та представниками бухгалтерії було зазначено, що у 2020 два НПП з кафедри права отримали матеріальну винагороду.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ХНУ розроблено і оприлюднено у вільному доступі на офіційному веб-сайті пакет документів для унормування процедур конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад. Кафедрою права налагоджена система співпраці з представниками роботодавців, професіоналами-практиками, експертами в галузі права, зокрема щодо їх залучення до організації освітнього процесу. Значною мірою у цьому сприяють відкриття філій при Хмельницькому місцевому центрі надання БВПД, Громадській організації, Адвокатській конторі, а також відкриття Криміналістичної лабораторії кафедри права ХНУ на базі Хмельницького НДЕКЦ. У ХНУ функціонує Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти, який надає можливість як НПП, які працюють у ХНУ, та к і НПП інших ЗВО підвищити свою професійну кваліфікацію безпосередньо щодо організації освітнього процесу у ЗВО, власне викладання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Переважно, «академічна кваліфікація» НПП, які працюють на ОПП за основним місцем роботи, не є достатньою. Переважно, вони не мають публікацій у наукових фахових виданнях з тематики курсів, які викладають. Значну частину ОК професійної підготовки (Цивільне право, Цивільне процесуальне право, Трудове право, Сімейне право, Кримінально-процесуальне право) забезпечують сумісники. Рекомендації: Підвищувати рівень «академічної кваліфікації» НПП, зокрема публікувати статті, у тому числі з тематики курсів, які викладають, у виданнях, які індексуються у наукометричних базах даних, а також у вітчизняних наукових фахових виданнях. Основні ОК професійної підготовки забезпечувати НПП, які працюють у ХНУ за основним місцем роботи. Підсумки рейтингового оцінювання роботи НПП викладати не в алфавітному порядку, а власне як рейтинг – від НПП з найбільшою кількістю балів до найнижчого.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення ОПП. Процедура конкурсного відбору НПП враховує їх професіоналізм. ЗВО створює умови для підвищення викладацької майстерності. Роботодавці залучаються до освітнього процесу. Загалом відповідність Критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Університет має потужну матеріально-технічну базу та інфраструктуру (<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&t=3&r=1>). Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, соціальна інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОПП дозволяють досягнути визначених на ОПП цілей та ПРН. Під час інтерв'ювання НПП, менеджменту ХНУ, академічного персоналу, здобувачів ВО та допоміжного (сервісного) персоналу було підтверджено, що матеріально-технічна база повністю дозволяє виконати навчальний план за ОПП. ЕГ проаналізувала відеоматеріали, розміщені за посиланням: <https://youtu.be/gqdGtzvKeow>, а також матеріал, отриманий у результаті онлайн-зустрічі. Експерти побачили та підтвердили наявність в ХНУ інструментарію та обладнання, необхідного для реалізації ОПП, зокрема спеціалізовані аудиторії – кабінети права, криміналістичний кабінет, судова зала, зала електронного суду, Юридична клініка. Усі комп'ютери об'єднані в локальну мережу, підключені до мережі ХНУ і до мережі Інтернет. Наукова бібліотека ХНУ задовольняє потреби здобувачів та НПП (<http://library.khnu.km.ua/>), оснащена інтернетом, має читальні зали, а електронна база даних забезпечує доступ до різних документів її фондів. Загалом ХНУ має потужну матеріально-технічно і навчально-методичну базу для успішної реалізації ОПП. Здобувачі ВО у ході он-лайн зустрічі зазначили, що задоволені освітнім середовищем.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ХНУ забезпечує безоплатний доступ НПП і здобувачів ВО до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОПП. У процесі спілкування із фокус-

групами під час онлайн-візиту у ХНУ ЕГ було встановлено, що доступ НПП і здобувачів ВО до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької й наукової діяльності в межах ОП, є доступним і безоплатним, зокрема безкоштовний доступ до мережі Інтернет, вільний доступ до бібліотечного фонду, а також до фахових, у тому числі міжнародних, періодичних видань та видань, які індексуються у наукометричних базах даних (http://library.khnu.km.ua/?page_id=575). Забезпечено доступ до Інформаційних систем «Електронний університет» (<http://isu1.khnu.km.ua/isu/>) та «Модульне середовище» (<https://msn.khnu.km.ua/>). Здобувачі безоплатно беруть участь у науково-дослідних роботах, конференціях, конкурсах, обговорюють та вирішують питання удосконалення навчального процесу, долучаються до заходів академічної мобільності. Студенти мають змогу здійснювати вільний вибір дисциплін у каталозі дисциплін за вибором студентів, передбачених на ОПП в Інформаційній системі «Електронний університет» (<http://isu1.khnu.km.ua/isu/>), доступ до якої є у авторизованих користувачів. На запит ЕГ було продемонстровано можливості цієї ІС. Під час спілкування у фокус-групах члени ЕГ переконалися, що студенти можуть у позанавчальний час користуватися навчальними аудиторіями для зборів та різних заходів. На безоплатній основі відбувається культурно-мистецьке життя здобувачів, що передбачає участь у мистецьких активностях. Безкоштовним є доступ до спортивних споруд, заняття в яких сприяє у фізичному розвитку здобувачів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО і дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я гарантується Статутом ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/001.pdf>) та Колективним договором (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/011.pdf>). Саме ці документи регламентують процедури забезпечення здобувачам безпечних та нешкідливих умов навчання, праці та побуту. В ХНУ належним чином налагоджена система охорони порядку: наявні камери відеоспостереження та системи сигналізації, охоронці працюють в штаті ХНУ. У ЗВО систематично проводяться інструктажі НПП та здобувачів ВО з техніки безпеки, пожежної безпеки. Позитивним є наявність у ХНУ належного психологічного супроводу освітнього процесу (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/166.pdf>). ЗВО надає психологічну підтримку (<http://ps-sluzhba.khnu.km.ua/>), якою безоплатно можуть скористатися здобувачі та НПП. Це підтверджено під час інтерв'ювання фокус-груп здобувачів, НПП, сервісного персоналу зокрема керівника психологічної служби – Наталії Берегової. За результатами опитування здобувачів, вони вважають, що освітнє середовище в ХНУ є безпечним (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітню підтримку передусім забезпечують викладачі, які комунікують зі здобувачами під час аудиторних занять та консультацій у позааудиторний час. Зручним є те, що кожен здобувач може відслідковувати усю необхідну інформацію щодо організації освітнього процесу через особистий кабінет в Інформаційних системах «Електронний університет» (<http://isu1.khnu.km.ua/isu/>) та «Модульне середовище» (<https://msn.khnu.km.ua/>). Зручним є інтерфейс, в якому відображено дані про студента, його оцінки, можливість вибору ВД ("запис на додаткові вибіркові дисципліни"), розклад. Організаційна підтримка здійснюється адміністрацією ХНУ, а також кураторами. Інформаційна підтримка здійснюється електронним шляхом: сайт ХНУ (<https://www.khnu.km.ua>), Facebook (<https://www.facebook.com/ChmNU>), YouTube (<https://www.youtube.com/channel/>). Позитивним досвідом є можливість використання здобувачами Інформаційної системи «Модульне середовище», в якій викладено значний обсяг інформації зокрема навчально-методичне забезпечення. Результати опитувань здобувачів свідчать, що вони загалом задоволені освітньою, інформаційною, консультативною, соціальною і психологічною підтримками (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/REZULTATY-OPYTUVANNYA-STUDENTIV_PRAVO_ZHOVTEN-2020.pdf).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

За даною ОПП наразі особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Однак, ХНУ створює необхідні умови для реалізації права на освіту для такої категорії осіб. У ході огляду матеріально-технічної бази було підтверджено, що наявна відповідна інфраструктура для осіб з особливими освітніми потребами та інших маломобільних груп населення, зокрема є пандуси, облаштовані вбиральні, передбачене безперешкодне пересування на візку на території ХНУ. У ЗВО розроблено «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення під час перебування на території ХНУ» (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/20/008.pdf>). Ліфти в корпусах ЗВО не пристосовані для перевезення осіб на візках. Під час спілкування з адміністративним персоналом було зазначено, що за умови навчання в академічній групі осіб з особливими освітніми потребами, навчальний відділ формує розклад таким чином, аби заняття для цієї групи проводилися на 1-му поверсі.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Спілкування у фокус-групах дає підстави стверджувати, що учасники освітнього процесу обізнані щодо політики ХНУ і процедур вирішення конфліктних ситуацій (зокрема, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією). На ОПП послідовно дотримуються відповідних правил. Згідно з Положенням про запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/170.pdf>) у разі виникнення конкретної конфліктної ситуації створюється тимчасова комісія з її врегулювання, до складу якої можуть входити: перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, декани, керівники структурних підрозділів, представники профспілкових органів, представники органу студентського самоврядування, юрист, психолог. До роботи Комісії можуть бути залучені внутрішні чи зовнішні експерти з питань, що розглядаються, а також куратори і старости академічних груп. Склад Тимчасової комісії затверджується ректором ХНУ. Здобувачі та НПП на фокус-групах констатували, що на ОПП конфліктних ситуацій не виникало. В ХНУ наявні скриньки довіри, в які можливо вкладати анонімні повідомлення. Вільним є доступ до адміністрації ХНУ для розв'язання особистих питань. ЗВО має антикорупційну програму (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/15/009.pdf>), яка передбачає комплекс заходів з виконавчої дисципліни, попередження порушень антикорупційного законодавства, моніторингу стану дотримання антикорупційного законодавства.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

У ХНУ потужна матеріально-технічна база, яка забезпечує досягнення визначених ОПП цілей та ПРН. ЗВО вкладає значні кошти в оновлення матеріально-технічної бази зокрема ОПП Право. Доступ до інформаційних ресурсів та інфраструктури для здобувачів ОПП та НПП є безкоштовним. У ХНУ загалом створено умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Такі студенти мають змогу безперешкодно заходити в навчальні корпуси. Конфліктних ситуацій на ОПП, за словами здобувачів та НПП, не траплялося, що зокрема вказує на наявність у ХНУ сприятливої морально-психологічної атмосфери.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У контексті забезпечення інформаційної, освітньої, організаційної підтримки рекомендуємо періодично проводити відповідні заходи не лише з фокус-групами від здобувачів, а за участі усіх здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

В освітній діяльності на ОПП використовуються аудиторії з мультимедійним обладнанням, спортивні споруди, зала судових засідань, Юридична клініка, функціонують достатньо зручні Інформаційні системи «Електронний університет» та «Модульне середовище». Здобувачі мають безоплатний доступ до інфраструктури. Недоліки наразі не є суттєвими, не знижують принципово якість освіти на ОПП. Загалом відповідність Критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження і моніторингу ОПП в ХНУ регулюється комплексом нормативних документів: Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>); Положення про освітні програми підготовки здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/07.pdf>); Положення про систему внутрішнього забезпечення

якості освітньої діяльності та якості ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/024.pdf>); Положення про учасників розроблення, започаткування та супроводження освітніх програм у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/174.pdf>); Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/172.pdf>), які, як переконалися члени ЕГ, є у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО. На ОПП загалом послідовно дотримуються визначених цими документами процедур. Перегляд та оновлення ОПП обумовлено об'єктивних чинниками: 1) затвердження у 2018 році Стандарту за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», що детермінувало необхідність перегляду загальних та спеціальних компетентностей, ПРН, хоча, зазначимо, що первинна ОПП 2017 розроблялася з урахуванням проекту цього Стандарту, від якого затверджений Стандарт принципово не відрізнявся; 2) висловлення стейкхолдерами пропозицій щодо покращення ОПП та освітньої діяльності на ній. Наразі зустрічі з і стейкхолдерами відбуваються регулярно в рамках діяльності Ради роботодавців кафедри права. Чинна ОПП 2019 була схвалена Вченою радою ХНУ 25.04.2019 (протокол №10) та введена в дію з 01.09.2019 року наказом від 27.06.2019 №107 з урахуванням положень відповідного Стандарту та пропозицій усіх зацікавлених сторін. Упродовж 2017-2018 та 2018-2019 навчальних років підготовка здобувачів відбувалася за ОПП 2017

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За результатами онлайн-зустрічей зі здобувачами та представниками студентського самоврядування ХНУ ЕГ може констатувати, що ці категорії учасників освітнього процесу є повноцінними партнерами адміністрації в усіх механізмах внутрішнього забезпечення якості ВО. У ЗВО діє Студентська рада ХНУ (<http://sr.khnu.km.ua/?fbclid=IwAR09OyBaey1Q680yBPi86BH2kAREkDR95fgf8iVJ2hcC3dgdwYBIgiURnf8s>) на підставі Положення про студентське самоврядування у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/020.pdf>), а також первинна профспілкова організація студентів. Здобувачі ВО мають важелі та повноваження щодо регулювання освітнього процесу і є повноцінними модераторами освітнього середовища, так, не менше 10% загального складу вченої ради ХНУ – здобувачі ВО. Представники студентського самоврядування входять до складу студентських фокус-груп із забезпечення якості ВО (<http://vzia.khnu.km.ua/informatsiya-dlya-uchasnykiv-fokus-grup/>). Процедура обговорень ОПП завжди відбувається за участі студентського активу, здобувачі надають відгуки на ОПП (<http://pravo.khnu.km.ua/vidguky-studentiv/>) та беруть участь у засіданнях кафедри права, на яких зокрема обговорюються питання удосконалення ОПП (наприклад, http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Vytyag_protokol-5-vid-26.12.2018.pdf). Крім того, в ХНУ запроваджено проведення опитувань щодо якості викладання НД шляхом анонімного анкетування (наприклад, http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2020/07/Rezultaty-anketuvannya_-KPU.pdf), яке, за свідченням самих здобувачів, впливає на надання якісних освітніх послуг.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучаються до періодичного перегляду ОПП й удосконалення освітньої діяльності на ОПП шляхом участі у роботі Ради роботодавців кафедри права, яка була створена у 2020 році і діє на підставі Положення про Раду роботодавців кафедри права ХНУ (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Polozhennya_Rad_robotodavtsiv.pdf). Очолює цей орган директор Хмельницького місцевого центру з надання БВПД. Упродовж 2020–2021 рр. було проведено 5 засідань Ради роботодавців, відповідні обговорення та рішення представлено у протоколах (наприклад, http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Protokol_2_2020.docx.pdf). Крім співробітників центру з надання БВПД, членами цієї ради, які також долучаються до перегляду ОПП, є представники Хмельницького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, ГО «Подільська правова ліга», представники адвокатського об'єднання. На сайті кафедри права розміщені відгуки роботодавців на ОПП (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Vidguk-na-OP_Ploshhynska.pdf) (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Vidguk-na-OP_Zabolotnyj.pdf).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За ОПП Право, яка наразі акредитується, випускників ще не було. Загалом у ХНУ усталена така практика – відділ інформаційного менеджменту та працевлаштування (<http://career.khnu.km.ua/>) збирає інформацію щодо кар'єрного шляху випускників шляхом їх опитування через півроку, три і п'ять років після закінчення ЗВО щодо рівня їх задоволеності якістю освітніх послуг (<https://isu1.khnu.km.ua/isu/pub/questionnaires/>). У ХНУ наявна електронна база випускників (<http://isu1.khnu.km.ua/isu/pub/graduates/>). Як запевнив гарант ОПП, кафедра планує відслідковувати кар'єрне зростання майбутніх випускників цієї програми, їх працевлаштування за фахом. Діюча при кафедрі Рада роботодавців надає допомогу у виборі місць майбутнього працевлаштування.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що у ХНУ проводиться активна робота щодо формування системи забезпечення якості ВО зокрема шляхом створення необхідних структурних підрозділів та розробки внутрішніх документів. Найважливішими серед них, крім Положення про організацію освітнього процесу в ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>), є: Положення про освітні програми підготовки здобувачів ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/07.pdf>); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/024.pdf>); Положення про учасників розроблення, започаткування та супроводження освітніх програм у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/174.pdf>); Положення про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/172.pdf>). Ними визначена чітка система моніторингу ОПП на рівнях ЗВО, деканату факультету, кафедри, визначені особи, відповідальні за його здійснення, встановлена періодичність проведення, форми обговорення результатів і контроль за виконанням рекомендацій за результатами моніторингу. Так, у звіті про СО зазначено та підтверджено у ході акредитаційної експертизи, у 2019 році Комісією, яка була створена відповідно до розпорядження ректора від 05.03.2019 №14 здійснено перевірку стану практичної підготовки здобувачів ВО ХНУ, у т.ч. за ОПП «Право». Кафедрою права взято до уваги пропозиції комісії щодо створення наскрізної програми практичної підготовки на вимогу стандарту ХНУ СОУ207.01.2017 (однак, така програма не представлена і на час роботи ЕГ). Здобувачі під час онлайн-зустрічей з ЕГ підтвердили, що вони залучаються до обговорення якості ОПП як члени Вченої ради факультету міжнародних відносин, у складі органів студентського самоврядування, первинної профспілкової організації студентів, а також як учасники анкетування.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОПП Право здійснюється вперше, тому пропозицій або зауважень, сформульованих під час попередніх акредитацій, які можуть братися до уваги, не було. При цьому виявлені під час акредитацій інших ОПП недоліки, які мають інституційний характер було враховано. ЕГ переконалася, що відділом забезпечення якості ВО доноситься узагальнена інформація про результати акредитації всіх ОПП до відома гарантів, завідувачів кафедр, адміністрації факультетів, відділів, які залучені до освітнього процесу.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В ХНУ послідовно й системно розвивається культура якості ВО, що слугує передумовою розвитку й удосконалення ОПП Право. Культура якості в ХНУ досягається через процедури та механізми, які регулюються Положеннями: про організацію освітнього процесу в Хмельницькому національному університеті (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>), про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/07.pdf>); про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/024.pdf>); про учасників розроблення, започаткування та супроводження освітніх програм у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/174.pdf>); про участь стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/172.pdf>), про порядок Perezархування результатів навчання та визначення академічної різниці у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/006.pdf>), про атестацію здобувачів ВО у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/0015.pdf>), про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів ВО у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00004.pdf>), про дотримання академічної доброчесності у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00005.pdf>), про порядок реалізації права здобувачів ВО на вільний вибір НД у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/162.pdf>), про організацію та контроль самостійної роботи здобувачів ВО ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/000010.pdf>), про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/156.pdf>). У ЗВО діє Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/002.pdf>). Аналіз документів та зустрічі з фокус-групами здобувачів, НПП, представників студентського самоврядування в рамках акредитаційної експертизи дають підстави стверджувати, що в ХНУ сформована культура якості, що існує на рівні достатньому для успішного провадження освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивним є те, що в ЗВО регулярно проводяться опитування серед здобувачів, результати яких публікуються на сайті та є у вільному доступі. Кожен здобувач має власний електронний кабінет в ІС «Модульне середовище», що є зручним у процесі пошуку необхідної для навчання інформації. Процедури та механізми забезпечення якості чіткі й послідовні: розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОПП Право відбуваються згідно з вимогами, визначеними в локальних актах ХНУ. До періодичного перегляду та удосконалення ОПП активно залучаються здобувачі ВО, органи студентського самоврядування, роботодавці. У ХНУ здійснюється послідовна робота щодо формування культури якості. Налагоджена співпраця всіх стейкхолдерів, задіяних до удосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендуємо систематично проводити започатковані на ОПП опитування усіх стейкхолдерів цієї програми, розробити зручний для них механізм (в електронній формі) внесення пропозицій щодо покращення ОПП та освітньої діяльності на ОПП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОПП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти. Загалом відповідність Критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими для студентів різних років навчання та НПП. Загалом вони задоволені способами поінформування, що використовуються у ХНУ. На офіційному веб-сайті ЗВО в розділі «Публічна інформація» в каталозі «Установчі документи» розміщено Статут ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/001.pdf>), Правила внутрішнього трудового розпорядку ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/006.pdf>), в каталозі «Положення» опубліковано Положення про організацію освітнього процесу в ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00001.pdf>), Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів ВО у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/00004.pdf>), Положення про студентське самоврядування у ХНУ (<http://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/020.pdf>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та ВО у ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/files/01/10/03/024.pdf>) тощо. ЕГ з'ясувала, що в «Електронному університеті» за умови проходження ідентифікації НПП та здобувачі ВО можуть ознайомитися з розкладом занять, іспитів та отримати доступ до електронного деканату (<http://isu1.khnu.km.ua/isu/>). Розклад екзаменаційної сесії студенти можуть отримати також через старост академічних груп. З навчальними матеріалами можна ознайомитися за умови проходження ідентифікації в інформаційній системі «Модульне середовище» (<https://msn.khnu.km.ua/>). Функціонує офіційний веб-сайт кафедри права ХНУ (<http://pravo.khnu.km.ua/>), на якому у відкритому доступі розміщено інформацію про професорсько-викладацький склад кафедри (<http://pravo.khnu.km.ua/profesorско-vykladatskyj-sklad/>), навчальні дисципліни (<http://pravo.khnu.km.ua/dystsypliny/>), силабуси (<http://pravo.khnu.km.ua/sylabusy/>) тощо. Аналіз підтвердив, що у ХНУ існують чіткі та зрозумілі процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Їх доступність забезпечується шляхом опублікування відповідної інформації на офіційному веб-сайті ХНУ та в інформаційних системах університету.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційних веб-сайтах ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&r=51&p=5&f=%D0%91>) та кафедри права ХНУ розміщено проект ОПП Право за спеціальністю 081 Право першого (бакалаврського) рівня на 2021 рік (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/ПРОЕКТ_-ОП_ПРАВО_2021.pdf). Заінтересовані

особи мають можливість надавати зауваження та пропозиції шляхом особистого спілкування з представниками кафедри, керівництвом ЗВО. На офіційному веб-сайті кафедри опубліковані рецензії на ОПП (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Retsenziya-na-OP_Kobyletsyj.pdf), (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Vidguk-na-OP_Batsutsa.pdf), (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Vidguk-na-OP_Zabolotnyj.pdf), (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Vidguk-na-OP_Romas.pdf) тощо. Досвід минулих років підтверджує, що робоча група реагує на зауваження та враховує пропозиції стейкхолдерів. Зокрема, в 2019 році за результатами громадського обговорення було прийнято рішення про внесення змін до ОК з метою забезпечення виконання пропозицій та їх обґрунтування. Наприклад, за пропозицією одного зі стейкхолдерів було введено у зміст ОПП навчальну дисципліну «Адвокатура України», за пропозицією студентки групи Право-17-1 було зменшено кількість годин на НД «Кримінальне право України» зі 104 до 68 годин (<http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Tablytsya-propozytisij-shhodo-onovlennya-OP-2.pdf>). З метою забезпечення високої якості професійної підготовки здобувачів ВО на основі комплексного співробітництва ХНУ із зацікавленими підприємствами, організаціями та установами при кафедрі права створено Раду роботодавців, до завдань якої відповідно до п. 1.5 Положення про Раду роботодавців кафедри права ХНУ (http://pravo.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/40/2021/02/Polozhennya_Rada-robotodavtsiv.pdf) належить надання пропозицій щодо удосконалення професійних вимог до фахівців спеціальності. Водночас в результаті інтерв'ювання роботодавців було встановлено, що пропозиції подаються ними найчастіше під час особистих розмов з гарантом ОПП та керівництвом ЗВО.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційних веб-сайтах ХНУ (<https://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&r=50&p=4&f=%D0%91>) та кафедри права ХНУ опубліковано інформацію про ОПП, у тому числі про її цілі, очікувані результати навчання та освітні компоненти (<http://pravo.khnu.km.ua/osvitni-programu/>). У результаті дослідження офіційних веб-сайтів, інтерв'ювання здобувачів ВО, НПП, роботодавців ЕГ встановила, що для інформування цих стейкхолдерів та суспільства інформацію розміщено в достатньому обсязі.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На офіційних веб-сайтах ХНУ та кафедри права ХНУ, у інформаційних системах «Електронний університет» та «Модульне середовище» розміщено правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Під час реалізації ОПП визначені правила і процедури послідовно дотримуються. Пропозиції та зауваження, які надходять від стейкхолдерів ОПП, також опубліковуються у вільному доступі на офіційному веб-сайті кафедри права ХНУ. Інформація про ОПП розміщена на офіційних веб-сайтах ХНУ та кафедри права ХНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Існує необхідність встановлення чітких механізмів подання пропозицій та зауважень до ОП в письмовому вигляді за єдиною узгодженою процедурою.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

На офіційному веб-сайті ХНУ оприлюднена інформація про діючу ОПП, викладено проект ОПП 2021, до обговорення якого можуть долучитися всі зацікавлені сторони. Загалом ОПП відповідає критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Рябовол Лілія Тарасівна

Члени експертної групи

Глух Марина Василівна

Цувіна Анна Андріївна